

“Tehdään yhdessä töitä hyvän asian puolesta”

- **Lukiolaisten osallistuminen Taksvärkki-kampanjassa**

Annukka Toivonen

Opinnäytetyö

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön

koulutusohjelma 210 op

11/2009

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
Lohjan kampus
Marraskuu 2009

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Toivonen Annukka	
Työn nimi "Tehdään yhdessä töitä hyvän asian puolesta" – Lukiolaisten osallistuminen Taksvärkki-kampanjassa	
Työn ohjaaja Jalonen Riikka	Sivumäärä 72
Tiivistelmä <p>Opinnäytteen tarkoituksena oli selvittää, kuinka lukiolaisten osallistumista Taksvärkki ry:n toteuttamaan Taksvärkki-kampanjaan voidaan vahvistaa. Selvityksen ohella opinnäytteen tarkoituksena oli antaa konkreettisia kehittämissuhteita, joiden avulla Taksvärkki-kampanjaa voidaan kehittää niin, että lukiolaisten osallistuminen kampanjassa voi voimistua. Opinnäyte oli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen aihe tuli tutkimuspyyntönä Taksvärkki ry:ltä, joka toteuttaa vuosittain suomalaisille lukioille Taksvärkki-kampanjaa, tuottaa kansainvälisyyskasvatusmateriaalia ja palveluita, sekä koordinoi kehitysyhteistyöhankkeita.</p> <p>Tutkimusmenetelmäksi valittiin puolistrukturoitu teemahaastattelu yksilö- ja ryhmähaastatteluiden muodossa. Haastateltavien valinnassa käytettiin harkinnanvaraisen otannan menetelmää. Haastateltavat olivat lukioiden oppilaskuntien hallitusten edustajia ja ohjaavia opettajia. Tutkimushaastatteluita tehtiin yhteensä kuusitoista (16) vuoden 2009 huhti- ja toukokuun aikana. Haastatteluihin osallistui kahdeksan lukiota eripuolilta Suomea.</p> <p>Tutkimuksen kannalta tärkeimmät tulokset liittyivät Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuuteen, päätöksentekoprosessiin ja valintoihin vaikuttaviin arvoihin lukioissa, sekä tekijöihin, jotka lisäävät lukiolaisten motivaatiota osallistua kampanjaan. Tutkimustulokset kuvaavat lukiolaisten toivomuksia kampanjan yhteydessä toteutettavan kansainvälisyyskasvatuksen suhteen. Tutkimustulosten mukaan lukion oppilaskunnan roolia ja lukiolaisten osallisuutta olisi perusteltua vahvistaa Taksvärkki-kampanjassa.</p> <p>Opinnäytteen keskeisenä tavoitteena oli antaa ehdotuksia Taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi lukiolaisten osallistumisen vahvistamisen näkökulmasta. Opinnäytteen tutkimustulokset ja johtopäätökset antavat neljä kehittämissuhteita, jotka ovat koulutuksen kehittäminen Taksvärkki-vastaaville, Taksvärkki-oppaan kehittäminen oppilaskunnille, vuorovaikutuksen lisääminen suomalaisten nuorten ja kehitysmaiden nuorten välillä, sekä Taksvärkki-kampanjan integroiminen osaksi lukio-opetusta.</p> <p>Opinnäytteen antamasta tiedosta voivat hyötyä alan ammattilaiset ja järjestöt, jotka toteuttavat kansainvälisyyskasvatusta, järjestävät kampanjoita tai tekevät yhteistyötä oppilaskuntien kanssa lukioissa.</p>	
Asiasanat Osallisuus, osallistuminen, kansainvälisyyskasvatus, kehitysyhteistyö, kampanjat, järjestöt, oppilaskunnat	

ABSTRACT

Author Toivonen Annukka	
Title “Let’s work together for good purposes” – Participation of secondary school students in Taksvärkki-campaign	
Tutor Jalonen Riikka	Number of pages 72
Abstract <p>The purpose of this Bachelor’s Thesis was to find out how the participation of secondary school students can be strengthened in Taksvärkki-campaign organized by a Non-Governmental Organization called Taksvärkki ry. The goal was to find out about possible needs for development of the Taksvärkki-campaign. The thesis gives concrete suggestions how the campaign can be transformed to support the youth participation. The topic of the survey was based on a research request made by Taksvärkki ry, who organizes Taksvärkki-campaign, produces global education materials and services offered annually for Finnish schools, and coordinates projects of development cooperation.</p> <p>The survey is qualitative and was actualized via individual and group semi-structured theme interviews. The subjects of this survey were student union board members of secondary schools and their supervising teachers. The interviews were done in eight secondary schools at various locations in Finland. For this survey 22 students and 12 teachers were interviewed. The survey was conducted during April and May 2009.</p> <p>The most important results of the survey are related to recognizability of the campaign and Taksvärkki ry, the decision making process and related values in Finnish secondary schools, and increasing students’ motivation to participate. The study shows that global education is an important part of the Taksvärkki-campaign and can be used more actively to better serve target groups’ needs and wishes. The results of the survey showed that the student unions can take a more active role in the campaign.</p> <p>The survey indicates that it would be useful for Taksvärkki ry to develop its ways of working with student unions of secondary schools. The findings of the survey suggest developing a guidebook for student unions about how to organize Taksvärkki-campaign and how to promote active participation. It is suggested that Taksvärkki ry offers trainings for representatives of student unions about the subject. It is recommended to develop communication between youth in Finland and youth in developing countries. This interaction promotes intercultural learning and understanding. The findings of the survey suggest that Taksvärkki ry should work to integrate the global education more into various activities throughout the school year.</p> <p>The thesis can be useful for those professionals and NGOs, who cooperate with student unions, facilitate global education or organize campaigns in secondary schools.</p>	
Keywords Youth participation, global education, development cooperation, campaigns, non-governmental organizations, student unions	

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSKYSYMYS	8
3	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS.....	9
3.1	Taksvärkki ry järjestönä.....	9
3.2	Taksvärkki-kampanja	10
4	KESKEISET KÄSITTEET JA TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA	13
4.1	Tutkimuksessa käytettävien käsitteiden kuvaus.....	13
4.1.1	Kontekstikäsitteet.....	13
4.1.1.1	Lukion oppilaskunta.....	13
4.1.1.2	Lukion oppilaskunnan hallitus.....	14
4.1.1.3	Oppilaskunnan ohjaava opettaja	14
4.1.2	Teoreettiset käsitteet.....	15
4.1.2.1	Kansainvälisyyskasvatus.....	15
4.1.2.2	Kehitysyhteistyö.....	15
4.1.2.3	Osallisuus.....	16
4.1.2.4	Innostaminen.....	16
4.1.2.5	Motivaatio	17
4.1.2.6	Asenteet	18
4.2	Osallistumisesta osallisuuteen	19
5	KUVAUS TYÖN TOTEUTUKSESTA	20
5.1	Menetelmälliset lähtökohdat.....	20
5.2	Haastateltavat	23

5.3	Aineiston keruu	26
5.4	Aineiston analysointi	28
5.5	Tutkimuksen etiikka.....	29
6	LUKIOLAISTEN OSALLISTUMINEN TAKSVÄRKKI-KAMPANJAAN.....	30
6.1	Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuus	31
6.2	Päätöksenteko lukioissa ja valintaan vaikuttavat arvot.....	33
6.3	Osallistumismotivaatiota lisäävät tekijät	38
6.4	Kansainvälisyyskasvatus osana Taksvärkki-kampanjaa	41
6.5	Oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjassa	46
7	KEHITTÄMISEHDOTUKSET TAKSVÄRKKI RY:LLE	49
7.1	Taksvärkki-opas oppilaskunnille.....	51
7.2	Koulutusta Taksvärkki-vastaaville	54
7.3	Vuorovaikutusta suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille.....	56
7.4	Taksvärkki-kampanjan integroiminen osaksi lukio-opetusta.....	59
8	POHDINTA JA YHTEENVETO	61
	LÄHTEET	65
	LIITTEET	
	LIITE 1. HAASTATTELURUNKO RYHMÄHAASTATTELUUN.....	69
	LIITE 2. HAASTATTELURUNKO OPETTAJIEN HAASTATTELUUN.....	71

1 JOHDANTO

Tämä opinnäyte tarkastelee lukiolaisten osallistumista Taksvärkki ry:n toteuttamaan Taksvärkki-kampanjaan ja kansainvälisyyskasvatukseen. Lähtökohtana on kartoittaa lukiolaisten oppilaskuntien edustajien ja ohjaavien opettajien ajatuksia ja kokemuksia Taksvärkki-kampanjasta ja kansainvälisyyskasvatuksesta. Taustalla vaikuttavat nuorten osallisuuden vahvistamiseen ja globaaliin vastuuseen kasvamiseen liittyvät tavoitteet. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia lukiolaisten osallistumista Taksvärkki-kampanjaan ja kansainvälisyyskasvatukseen, sekä keskittyä selvittämään Taksvärkki ry:n toteuttaman Taksvärkki-kampanjan kehittämistarpeita.

Opinnäytteellä on suora sidos työelämään sekä kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusalaan. Opinnäyte on vahvasti työelämälähtöinen. Opinnäytteen tutkimuksen aihe tuli tutkimuspyyntönä Taksvärkki ry:ltä, joka toteuttaa vuosittain suomalaisille lukioille Taksvärkki-kampanjaa, tuottaa kansainvälisyyskasvatusmateriaalia ja palveluita, sekä koordinoi kehitysyhteistyöhankkeita.

Opinnäytteen tilaaja, Taksvärkki ry on kirjannut vuoden 2009 toimintasuunnitelmaansa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi lukiolaisten tavoittamisen vahvistamisen. Järjestössä oli huomattu, että lukiolaisten osallistuminen Taksvärkki-kampanjaan on laskenut 2000-luvun alussa, eikä syitä tähän muutokseen tarkalleen tiedetty. Järjestössä ajateltiin, että lukioissa voisi olla suurempaa potentiaalia kampanjaan osallistumisessa kuin mitä se on ollut 2000-luvun alun muutoksen jälkeen. Lukiolaisten osallistumisen väheneminen koettiin haasteeksi, jonka edessä järjestö halusi kehittää Taksvärkki-kampanjaa niin, että se olisi lukiolaisille mielekkäämpi ja innostavampi.

Tammikuussa 2009 Taksvärkki ry ehdotti ja pyysi opinnäytetyötä, joka selvittäisi, kuinka lukiolaisten osallistumista Taksvärkki-kampanjassa voitaisiin

vahvistaa. Selvityksen ohella opinnäytetyön toivottiin antavan konkreettisia kehittämissuhteita, joiden avulla Taksvärkki-kampanjaa voitaisiin kehittää paremmin lukiolaisia palvelevaksi. Opinnäytteen myötä selvinneet asiat Taksvärkki ry halusi ottaa käyttöön vuoden 2009 syksynä alkavan Bolivia-kampanjan markkinoinnissa. Järjestö oli valmis aloittamaan kampanjan kehittämisen jo kevään 2009 aikana, kun tutkimuksellisen opinnäytteen myötä selvinneet asiat ja kehittämissuhteet valmistuivat.

Henkilökohtaisilla intresseilläni on ollut vaikutusta opinnäytteen aiheen valintaan. Aihe oli minulle ammatillisesti kiinnostava ja sopivan haastava. Jo ennen opintojeni aloittamista Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kiinnostuin nuorten osallisuudesta ja innostamisesta työskennellessäni ennaltaehkäisevän huumetyön kehittämishankkeessa. Opintojeni aikana osallisuuden tematiikka tuli tutuksi niin työoppimisjaksojen kuin ohjaus- ja vuorovaikutusopintojenkin kautta. Kansainvälisen ja monikulttuurisen järjestö- ja nuorisotyön erikoistumisopinnot antoivat hyvää ammatillista pohjaa opinnäytteen tekemiselle. Nuorten osallisuuden tutkiminen soveltuikin hyvin ammatillisen suuntautumiseni jatkumoon.

Opinnäytteen keskeisenä tavoitteena on tuoda esille uusia ehdotuksia ja antaa ideoita Taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi lukiolaisten osallistumisen vahvistamisen näkökulmasta. Opinnäytteen tarkoituksena on selvittää, millaisia hyviä Taksvärkki-kampanjaan osallistumisen malleja lukioissa jo on, ja ennen kaikkea, mitkä asiat mahdollisesti lisäävät kampanjaan osallistumista. Selvityksen ohella tarkoituksena on antaa konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, joiden avulla lukiolaisten osallistuminen Taksvärkki-kampanjaan voi lisääntyä. Lukiolaisten osallistumista päivätyökeräykseen ei tietojeni mukaan ole aiemmin tutkittu.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen, laadullinen tutkimus, joka ottaa osaa yleiseen keskusteluun nuorten osallisuudesta ja globaaliin vastuuseen kasvamisesta. Selvityksen tekeminen on suunniteltu yhteistyössä Taksvärkki ry:n ja Suomen lukiolaisten liitto ry:n edustajien kanssa. Tammikuussa 2009 toteutettiin alustava suunnittelutapaaminen SLL - Suomen lukiolaisten liitto ry:n (SLL) ja Taksvärkki

ry:n edustajien kanssa. Tapaaminen antoi suuntaa opinnäytetyön suunnitelmalle. Kyseisessä tapaamisessa kävi ilmi, että lukioden oppilaskunnilla on päätösvaltaa tai ainakin mahdollisuus vaikuttaa siihen, toteutetaanko lukiossa Taksvärkki-kampanja sekä millä tavalla kampanja toteutetaan.

Tutkimuksessa on käytetty aineistonkeruumenetelminä puolistrukturoitua teemahaastattelua yksilö- ja ryhmähaastatteluiden muodossa. Opinnäyte keskittyy strategisesti valittujen lukioden oppilaskuntien edustajien ja oppilaskuntien ohjaavien opettajien ajatuksiin, kokemuksiin ja ideoihin Taksvärkki-kampanjasta ja kansainvälisyyskasvatuksesta.

2 TUTKIMUSKYSYMYS

Tutkimuksen pääongelmaksi ja tutkimuskysymykseksi muotoutui, miten Taksvärkki-kampanjaa tulisi kehittää niin, että lukiolaisten osallistuminen kampanjaan vahvistuisi. Tutkimuskysymys oli suoraan yhteydessä järjestön tarpeeseen kehittää taksvärkki-kampanjaa ja lisätä lukiolaisten osallistumista siihen. Tutkimuskysymys muotoutui siis vastaamaan opinnäytetyön tilaajan kehittämistarpeita. Näin asetetun tutkimuskysymyksen ja seuraavaksi esitettävien osakysymysten avulla haluttiin löytää konkreettisia toimenpide-ehdotuksia Taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi.

Osaongelmina tutkimuksessa ovat seuraavat kysymykset: Miten Taksvärkki-kampanjaa voidaan kokonaisuudessaan kehittää juuri lukiolaisia palvelevaksi? Kuinka lukiolaisten osallistumista Taksvärkki-kampanjaan voidaan lisätä? Millaiseen kansainvälisyyskasvatukseen lukiolaiset haluavat osallistua?

Opinnäytteeni tutkimuskysymys muotoutui prosessimaisesti käydessäni keskusteluja lukiolaisten osallistumisesta kampanjaan Taksvärkki ry:n tiedottajan ja toiminnanjohtajan kanssa. Tutkimuskysymyksen muotoutumiseen vaikuttivat myös yhteistyötapaamiset, joissa olivat läsnä SLL:n edustajat Jyri Rasinmäki ja Teppo Säkkinen sekä Taksvärkki ry:n tiedottaja Pauliina Koponen.

Suomen lukiolaisten liitolla on paljon kokemusta lukiolaisten osallistamisesta ja aktiivitoiminnasta. SLL:n edustajille lukiolaiset olivat tutkimuksen kohderyhmänä tuttu, sillä SLL tekee paljon yhteistyötä Suomen lukiolaisten kanssa. SLL:n edustajat antoivatkin hyviä kommentteja tutkimussuunnitelmasta, mikä edesauttoi tutkimuskysymysten ja myöhemmin myös haastattelurungon muokkaamista kohderyhmälle sopivaksi.

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

3.1 Taksvärkki ry järjestönä

Taksvärkki ry on vuonna 1989 rekisteröity aatteellisesti, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on edistää kehitysmaiden lasten ja nuorten elinoloja ja ihmisoikeuksia sekä kannustaa suomalaista nuorisoa maailmanlaajuiseen yhteisvastuuseen. Taksvärkki ry:n jäseninä ovat 12 palkansaaja-, opiskelija-, rauhan- ja kirkon nuorisotyön järjestöä. Taksvärkki ry:n toimintaa ohjaa jäsenjärjestöjen edustajista valittava hallitus. (Taksvärkki ry 2009a.)

Taksvärkki ry:n visiona on aktiivisten lasten ja nuorten maailma. Järjestö tekee työtä sellaisen maailman puolesta, jossa lapset ja nuoret ovat aktiivisia toimijoita. Taksvärkki ry:n toteuttama kansainvälisyyskasvatus tähtää suvaitsevaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseen. Järjestö tuottaa laadukkaita oppimateriaaleja, järjestää luentoja, seminaareja ja työpajoja kansainvälisyyskasvatuksen eri osa-alueilta. Ulkoasiainministeriö ja opetusministeriö tukevat Taksvärkki ry:n kansainvälisyyskasvatustyötä. (Taksvärkki ry 2009a.)

Taksvärkki ry on yksi ensimmäisistä nuorten osallisuutta tukevista kehitysyhteistyöliikkeistä Suomessa. Ennen Taksvärkki ry:n rekisteröitymistä yhdistykseksi vuonna 1989 järjestö toteutti Taksvärkki-keräystä useiden vuosien ajan. Se on toteuttanut kehitysyhteistyöhankkeita suomalaisten koululaisten ja

opiskelijoiden Taksvärkki-keräysten tuotoilla vuodesta 1967 lähtien. (Taksvärkki ry 2009d.)

Taksvärkki-keräyksen lisäksi kehitysyhteistyöhankkeita rahoitetaan ulkoasianministeriön kehitysyhteistyötuella. Kaikki Taksvärkki ry:n hankkeet tukevat kehitysmaiden lasten ja nuorten koulutusta. Hankkeilla pyritään myös köyhyyden vähentämiseen, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistämiseen sekä terveyden parantamiseen kaikkein köyhimmissä maissa. Taksvärkki-keräyksen keräyskulut ovat noin 15 prosenttia. (Taksvärkki ry 2009a.)

Taksvärkki ry:n toteuttama kansainvälisyyskasvatus tähtää kulttuurien tuntemukseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan lisäämiseen; ihmisarvon ja ihmisoikeuksien turvaamiseen kaikille; rauhan vakiinnuttamiseen ja maailman voimavarojen oikeudenmukaiseen jakoon sekä kestävän kehityksen edistämiseen. Taksvärkki ry kannustaa nuoria maailmanlaajuiseen yhteisvastuuseen ja pyrkii muodostamaan yhteyden suomalaisten ja kehitysmaiden lasten ja nuorten välille. Taksvärkki ry:n kansainvälisyyskasvatuksen sisältöä ja linjauksia suunnittelee opettajien ja opettajaksi opiskelevien muodostama opettajatyöryhmä. (Taksvärkki ry 2009a.)

3.2 Taksvärkki-kampanja

Kampanja-käsitteellä on monia merkityksiä. Juholin (2006) määrittelee kampanjoilla tarkoitettavan laajempaa tehtäväkokonaisuutta, esimerkiksi tuotteen lanseerausta markkinoille. Kampanjaan sisältyy ajatus asian, idean tai tuotteen myynnistä kohderyhmille. Wiioon mukaan (1992) kampanjaviestinnällä tarkoitetaan jonkun henkilön tai asian hyväksi harjoitettua, ajallisesti rajattua, suunnitelmallista viestintätoimenpiteiden sarjaa. Kampanjaviestinnällä pyritään suostuttelun avulla muuttamaan vastaanottajan mielipiteitä, käyttäytymistä tai asenteita. Tässä opinnäytteessä kampanja-käsitettä kuvaa parhaiten Åbergin määrittely. Åberg määrittelee kampanjan tietyn kestoiseksi toimintojen kokonaisuudeksi, jonka avulla ennalta asetetut tavoitteet saavutetaan. (Juholin 2006, 126.)

Taksvärkki-kampanja on ajallisesti määritelty, vuoden pituinen kampanja, joka keskittyy jokaisena kampanjavuonna tietyn kohdemaan kehitysyhteistyöhankkeen kampanjointiin Suomessa. Taksvärkki-kampanja koostuu päivätyökeräyksestä ja kansainvälisyyskasvatuksesta. Taksvärkki-kampanjalla on ennalta asetetut tavoitteet, joiden toteutumiseen kampanjassa pyritään.

Taksvärkki-keräyksen ideana on, että koululaiset ja opiskelijat tekevät päivän verran töitä ja lahjoittavat palkkansa Taksvärkki ry:lle. Kerätyillä varoilla toteutetaan kehitysmaiden lasten ja nuorten elinoloja ja ihmisoikeuksia edistäviä kehitysyhteistyöhankkeita. Taksvärkki ry:n kansainvälisyyskasvatusmateriaalit ja palvelut ovat oppilaitoksille ilmaisia eikä niihin käytetä keräysvaroja. (Taksvärkki ry 2009c.)

Taksvärkki-kampanjan toteutus tapahtuu lukioissa hyvin eri tavoin. Joissakin lukioissa Taksvärkki-kampanja sisältää vain Taksvärkki-keräyksen eli Taksvärkki-päivän jolloin tehdään päivä töitä ja saadut rahat tilitetään Taksvärkki ry:lle. Parhaimmillaan kampanja toteutetaan lukiossa pidemmällä aika välillä niin, että Taksvärkki-päivän ympärille on yhdistetty kansainvälisyyskasvatusta erilaisin tavoin.

Lukiot saavat itsenäisesti suunnitella, millä tavalla he haluavat toteuttaa Taksvärkki-kampanjan koulussaan. Taksvärkki ry tarjoaa lukioille kansainvälisyyskasvatusmateriaaleja, kansainvälisyyskouluttajia ja muita palveluja. Järjestö antaa suuntaa-antavia ohjeita siitä, miten Taksvärkki-kampanja voidaan toteuttaa kouluissa. Valinta kampanjan toteutustavasta on kuitenkin jokaisella lukiolla itsellään.

Kansainvälisyyskasvatusta voidaan Taksvärkki-kampanjan yhteydessä tehdä esimerkiksi hyödyntämällä oppitunneilla Taksvärkki ry:n tuottamaa kansainvälisyyskasvatusmateriaalia kampanjan kohdemaasta, kuuntelemalla valmiita aamunavausmateriaaleja ja kansainvälisyyskouluttajan kouluvierailun muodossa. Yhteen kehitysyhteistyö kohteeseen keskittyvä Taksvärkki-kampanja kestää Suomessa vuoden.

Vuosien 2009–2010 Taksvärkki-kampanjan kohteena ovat Bolivian alkuperäiskansojen nuoret. Kyseisessä Bolivia-kampanjassa Taksvärkki-päivään voi valmistautua bolivialaisista nuorista kertovan materiaalin avulla. Näitä kansainvälisyyskasvatusmateriaaleja on saatavilla monessa muodossa ja seuraavaksi esittelen ne tiivistetysti. Kampanjaan kuuluu kampanjajuliste; Opettajan opas, joka johdattaa Taksvärkki-kampanjan hyödyntämiseen osana koulun kansainvälisyyskasvatusta; sekä Nuoren opas, joka kertoo samanikäisten nuorten elämästä Boliviassa. (Taksvärkki ry 2009b.)

Taksvärkki ry:n oppimateriaalisivustolta löytyy materiaalia, joita opettajat voivat hyödyntää oppitunneilla. Oppimateriaalisivustolla on aamunavauksia, videoita, virikkeitä, tehtäviä ja tietoa Boliviasta. Samoilta nettisivuilta löytyy nuorille suunnattua kansainvälisyyskasvatusmateriaalia, kuten tietoa bolivialaisten nuorten arjesta, uutisia Boliviassa tehtävästä työstä sekä suomalaisten nuorten ajatuksia blogien ja videoiden muodossa. Lisäksi Taksvärkki ry:stä on saatavilla kampanjasta kertovia cd-levyjä ja kampanjadokumentteja dvd:n muodossa. (Taksvärkki ry 2009b.)

Taksvärkki-kampanjaan liittyvät kansainvälisyyskouluttajat vierailevat kouluissa pyynnöstä kertomassa lasten oikeuksista ja Boliviasta. Kouluttajan voi tilata yhtä tai useampaa oppituntia tai kokonaista teemapäivää varten. Hankkeen ja työn etenemisestä Boliviassa ja paikallisten nuorten kuulumisista kertova uutiskirje löytyy Taksvärkki ry:n nettisivuilta. (Taksvärkki ry 2009b.)

Kaiken kaikkiaan Taksvärkki-kampanja muodostuu siis Taksvärkki-päivästä ja kansainvälisyyskasvatuksesta. Taksvärkki-päivänä opiskelijat tekevät päivän työtä ja lahjoittavat työstä saamansa palkan Taksvärkki ry:n kehitysyhteistyöhankkeeseen. Taksvärkki ry tarjoaa kansainvälisyyskasvatukseen materiaalia ja palveluja. Lukiot saavat itse valita, millä tavalla ja kuinka laajasti kansainvälisyyskasvatusta toteutetaan Taksvärkki-päivän rinnalla.

4 KESKEISET KÄSITTEET JA TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys nojautuu osallisuutta, innostamista, motivaatiota ja kansainvälisyyskasvatusta sekä lukioiden oppilaskuntatoimintaa käsittelevään aikaisempaan kirjallisuuteen, tutkimukseen ja keskusteluun. Tutustuin tutkimukseen liittyvään teoriaan ajanjaksolla tammikuu - heinäkuu 2009.

4.1 Tutkimuksessa käytettävien käsitteiden kuvaus

Tutkimuksen teoreettinen osa lähtee liikkeelle työn keskeisten käsitteiden määrittämisestä, sillä käsitteet tulevat toistumaan opinnäytteen erivaiheissa. Olen jakanut keskeiset käsitteet tutkimuksen kontekstiin liittyviin käsitteisiin ja teoreettisiin käsitteisiin. Käsitteiden viitekehystenä ja yhteisönä opinnäytteessä on suomalainen yhteiskunta ja Suomi. Pyrin avaamaan käsitteet tutkimuksen aiheeseen ja tehtävään kytkien.

4.1.1 Kontekstikäsitteet

Opinnäyte keskittyy kuulemaan tutkimushaastatteluiden kautta strategisesti valittujen lukioiden oppilaskuntien hallitusten edustajien ja ohjaavia opettajien ajatuksia, kokemuksia ja näkemyksiä Taksvärkki ry:n toteuttamasta Taksvärkki-kampanjasta ja sen kehittämisestä. Jotta tutkimuksen kulkua ja siitä nousseita kehittämis ehdotuksia voidaan ymmärtää, on tarpeen määritellä tutkimuksen kontekstiin liittyvät käsitteet.

4.1.1.1 Lukion oppilaskunta

Lukiolain mukaan jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään lukiolaissa tarkoitettua koulutusta, on opiskelijoista muodostuva oppilaskunta. Lukion opiskelijat kuuluvat oppilaskuntaan suoraan lain säännöksen perusteella.

Lukiolain mukaan oppilaskunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Koulutuksen järjestäjän tulee varata opiskelijoille mahdollisuus osallistua koulutuksen kehittämiseen sekä kuulla opiskelijoita ennen opintoihin ja muihin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavien päätösten tekemistä. Näissä asioissa oppilaskunta käyttää opiskelijoiden puhevaltaa. Lainsäädännössä ei säännellä oppilaskunnan toimintaa tai menettelytapoja, joten oppilaskunta päättää niistä itse. (Finlex 2009.)

Lukion oppilaskuntaa ei voida pitää erillisenä julkioikeudellisena yhdistyksenä, jolla olisi itsenäisen oikeushenkilön asema. Oppilaskunnan toimintaan voidaan soveltaa rekisteröimättömiä yhdistyksiä koskeviin yhdistyslain säännöksiin sisältyviä periaatteita. (Nousiainen & Piekkari 2005, 20.)

4.1.1.2 Lukion oppilaskunnan hallitus

Lukion oppilaskunta valitsee keskuudestaan hallituksen, joka edustaa koko oppilaskuntaa. Yleisenä ohjenuorana, mutta ei vaatimuksena, on että jokainen luokka valitsee vuosittain oppilaskunnan hallitukseen yksi tai kaksi edustajaa. (Nousiainen ym. 2005, 22.)

Ohjeelliset tehtävät oppilaskunnan hallitukselle ovat seuraavanlaiset: hallitus johtaa ja koordinoi oppilaskunnan toimintaa; käsittelee oppilaiden, vanhempien tai muiden yhteistyötahojen esille tuomia asioita; ideoi myös itse käsiteltäviä asioita sekä valmistelee ehdotuksia ja esityksiä yhteistyökumppaneille, kuten oppilaskunnalle, opettajakunnalle, rehtorille ja johtokunnalle; pyrkii kehittämään oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia ja oppilaiden osallisuuden lisäämistä heitä koskevissa asioissa; tehdä lopulliset päätökset käytössä olevien varojen käytöstä. (Nousiainen ym. 2005, 22.)

4.1.1.3 Oppilaskunnan ohjaava opettaja

Oppilaskunnan ohjaava opettaja valitaan opettajakunnan keskuudesta. Opetusministeriön vuonna 2005 julkaiseman ”Oppilaskunnan ohjaavan

opettajan opas” – nimisen teoksen mukaan ohjaavan opettajan tulee olla kiinnostunut oppilaskuntatoiminnasta. Hänellä tulee olla koulun toimintakulttuurin tuntemusta ja halua kehittää oppilaiden tai opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia koulussa. Tärkeä osa ohjaavan opettajan tehtävää on opettajakunnan sitouttaminen oppilaiden osallisuuden edistämiseen ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseen. (Nousiainen ym. 2005, 28.)

4.1.2 Teoreettiset käsitteet

Opinnäytteen keskeiset teoreettiset käsitteet ovat kansainvälisyyskasvatus, kehitysyhteistyö, osallisuus, innostaminen, motivaatio ja asenteet. Seuraavaksi selvennän, mitä nämä teoreettiset käsitteet tässä opinnäytteessä tarkoittavat.

4.1.2.1 Kansainvälisyyskasvatus

Kansainvälisyyskasvatuksella tarkoitetaan muun muassa toimintaa, joka ohjaa yksilökohtaiseen globaaliin vastuuseen ja yhteisölliseen maailmanlaajuiseen vastuuseen eli maailmankansalaisen etiikkaan, joka puolestaan perustuu oikeudenmukaisuuteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Kansainvälisyyskasvatus tukee kasvua kriittiseksi ja mediakriittiseksi kansalaiseksi, jolla on tietoja ja taitoja toimia menestyksellisesti globalisoituvassa maailmassa osana omaa yhteisöään. Kansainvälisyyskasvatuksen osa-alueita ovat ihmisoikeuskasvatus, tasa-arvokasvatus, rauhankasvatus, mediakasvatus, kulttuurienvälinen ymmärrys, kehitys- ja oikeudenmukaisuuskysymykset sekä kasvatus kestävään kehitykseen. (Opetusministeriö 2006.)

4.1.2.2 Kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyö on nykyisin länsimaiden ja etelän maiden yhteistä työtä köyhyyden vähentämiseksi ja muiden YK:n vuosittain asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nykyisin puhutaan kehitysavun sijaan kehitysyhteistyöstä,

koska tavoitteena on tasa-arvoinen suhde avun antajan ja vastaanottajan välillä. Kehitysyhteistyöllä saavutettavat tulokset ovat parempia, kun myös kehityksellä itsellään on päätävävaltaa avun käyttötarkoituksista. (Ulkoasiainministeriö 2009.)

4.1.2.3 Osallisuus

Osallisuuden käsitteen määrittelemisen yksiselitteisesti on vaikeaa, sillä se on käsitteenä laaja-alainen ja monimuotoinen. Nuorten osallisuutta tutkinut Anu Gretchel on määritellyt osallisuuden voimaantumisen ja valtautumisen (empowerment) tunteena. Gretchel painottaa kokemusta ja sitä, että nuorten tulee kyetä asettamaan itsensä toimijan asemaan. Gretchelin mukaan osallisuus on nimenomaan osallisuuden tunnetta, joka paljastuu nuorten tunteista, tiedoista, tarinoista ja paikallisista diskursseista. Nuori tuntee pätevyyttä ja pitää itse omaa rooliaan merkittävänä. (Gretchel 2002, 50.)

Osallisuuden ja osallistumisen teemojen taustalla on aktiivinen ihmiskuva: positiivinen näkemys yksilön toimijuudesta, vaikutushalusta ja vaikutusmahdollisuuksista (Yeung 2002, 86). Osallisuus minkä tahansa yhteisön demokraattiseen elämään on enemmän kuin äänestämistä tai ehdokkaana olemista vaaleissa, vaikka nämä ovatkin tärkeitä elementtejä. Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus on sitä, että on oikeus, keinot, tila ja mahdollisuus, sekä tarvittaessa myös tuki, osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon sekä sitoutua toimintaan ja tekoihin, joiden kautta yhteisöä rakennetaan. (Council of Europe Publishing 2008,12.)

4.1.2.4 Innostaminen

Innostamisen määrittely ei ole yksiselitteinen. Käsitteen määrittelyssä käytetään varsin laajoja kuvauksia, jossa käsite sijoitetaan historialliseen keskusteluun. Kaikkien määritelmien ytimessä on ajatus, että innostaminen on tapa elähdyttää ihmisten hermistymisen ja itsensä toteutuksen prosessia. Se herättää ihmisten tietoisuutta, organisoii toimintaa ja saa ihmiset liikkeelle. Innostaminen

suuntautuu sosiaalisen kommunikaation edistämiseen, ihmisten välisen vuorovaikutuksen lisäämiseen ja subjekti-subjekti – suhteen kehittämiseen. (Kurki 2006, 19.)

Argentiinalainen Ezequiel Ander-Egg (s.1930), nykyisin luultavasti vaikutusvaltaisin innostamisen puolestapuhuja, on määritellyt innostamisen seuraavasti:

Sosiokulttuurinen innostaminen on ihmisten elämänlaadun kehittämiseen liittyvien, osallistuvaan pedagogiikkaan perustuvien sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmä. Käytäntöjen lopullinen tavoite on edistää ihmisten omaa osallistumista kulttuuriseen kehitykseensä luomalla tilanteita ja mahdollisuuksia ihmisten väliselle kommunikaatiolle ja vuorovaikutukselle. (Kurki 2006, 21.)

Etymologisesti innostaminen on elämän ja hengen antamista, toimintaan motivoitumista, suhteeseen asettumista sekä yhteisön ja yhteiskunnan puolesta toimimista. Konkreettisemmin määriteltynä innostaminen on sellainen arkipäivän sosiaalisen toiminnan, tiedostamisen ja laadullisen muutoksen väline, jonka tavoitteena on luoda solidaarisuuden arvot tiedostava yhteiskunta. (Kurki 2008, 106.)

Innostaminen ja osallistuminen ovat toisiinsa sidoksissa. Unesco on määritellyt sosiokulttuurisen innostamisen niiden sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmäksi, joiden tavoite on herätellä yhteisöjen aloitteellisuutta ja osallistumista oman kehittymisensä prosessiin ja siihen maailmanlaajuiseen dynamiikkaan, johon yhteisöt ovat integroituneet. (Hämäläinen & Kurki 1997, 203.)

4.1.2.5 Motivaatio

Motivaatiolla tarkoitetaan käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. Motivaation kantasana on motiivi. Motiiveista puhuttaessa on usein viitattu tarpeisiin, haluihin, vietteihin ja sisäisiin yllykkeisiin sekä palkkioihin ja rangaistuksiin. Motiivit ovat päämääräsuuntautuneita, joko tiedostettuja tai tiedostamattomia. (Ruohotie 1998, 36.)

Motivaatio voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäiselle motivaatiolle on ominaista, että syyt käyttäytymiseen ovat sisäisiä eli ihminen tekee sellaisia asioita, joita hän itse haluaa (Ruohotie 1998, 38). Sisäinen motivaatio tarkoittaa motivoitumista asian tai toiminnan itsensä vuoksi. Tyypillisiä sisäisesti motivoituneita toimia ovat leikkiminen ja leikinomainen toiminta, etsiminen ja tutkiminen sekä haasteellinen toiminta. Ihminen tekee sisäisesti motivoituneita toimia ilman odotusta ulkoisesta palkkiosta. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 41 ja 109.)

Ulkoinen motivaatio tarkoittaa sitä, että tehtävä tehdään ulkoapäin tulevien yllykkeiden, kuten odotetun palkkion, arvosanan, kunnian tai kiitoksen toivossa. Ulkoinen motivaatio on riippuvainen ympäristöstä. Palkkiot välittää joku muu kuin kyseinen henkilö itse. Ulkoapäin annetut, ympäristön kannustamat ja palkitsevat tavoitteet saattavat johtaa yksilön tavoittelemaan sellaisia tavoitteita, joita hän ei tunnepohjaisesti itse halua. (Salmela-Aro ym. 2002, 49 ja 109.)

Sisäiset palkkiot ovat kestoaltaan pitkäaikaisia ja niistä voi tulla pysyvän motivaation lähde. Ulkoiset palkkiot ovat yleensä kestoaltaan lyhytaikaisia ja tarvetta niiden saamiseksi voi esiintyä hyvinkin usein. Tästä syystä sisäiset palkkiot ovat yleensä tehokkaampia kuin ulkoiset. (Ruohotie 1998, 38–39.)

4.1.2.6 Asenteet

Gordon Allport (1954) on muotoillut yhden tunnetuimmista asenteiden määritelmistä. Allportin mukaan asenne on opittu taipumus ajatella, tuntea ja käyttäytyä erilaisella tavalla tiettyä kohdetta kohtaan. Sanalla opittu korostetaan, että asenteet ovat rakentuneet sosiaalisesti. Asenteet ovat seurauksia kokemuksista, sillä kukaan ei ole syntyessään varustettu myönteisillä tai kielteisillä asenteilla tiettyjä ryhmiä tai asioita kohtaan. (Erwin 2005, 12.)

Sosiaalipsykologiassa asenteella on jokin sosiaalinen kohde. Asenne koostuu tätä kohdetta koskevasta tiedosta ja siihen liittyvästä tunteesta. Toisinaan on

epävarmaa, ilmeneekö asenne lainkaan käyttäytymisessä. Erään näkemyksen mukaan asennetta voidaan kuvata piiloprosessiksi, jonka perusteellinen tutkiminen on luultua vaikeampaa. (Erwin 2005, 2.)

4.2 Osallistumisesta osallisuuteen

Motivaatiopsykologian keskeisiä teemoja ovat, mitä ihmiset elämässään haluavat, miten he pyrkivät näitä asioita toteuttamaan ja mitkä asiat ihmiset arvioivat olevan kaikkein merkityksellisimpiä heidän elämässään (Salmela-Aro ym. 2002, 145). Ihmisten osallisuuden vahvistamista voidaan motivaatiopsykologian valossa perustella sillä, että ihmiset motivoituvat paremmin toimintaan, johon he itse voivat vaikuttaa. Ihmisten saadessa osallistua heitä itseään koskevien asioiden päätöksentekoon ja toteutukseen, motivaatio on helpommin sisäistä motivaatiota. Tällöin ihmiset kokevat toiminnan olevan lähempänä heitä itseään. (Kaukinen 2007.)

On olemassa erilaisia syitä, miksi Taksvärkki-kampanjaan osallistuvien lukiolaisten ja lukioiden oppilaskuntien osallistuminen Taksvärkki-kampanjan suunnitteluun, päätöksen tekoon, toteutukseen ja arviointiin sekä seurantaan on tarpeellista ja suotavaa. Osallistumista pidetään inhimillisenä, moraalisenä ja demokraattisena oikeutena, velvollisuutena hyvinvointivaltiossa, sekä tarpeellisenä voimavarana, jonka avulla voidaan ratkaista jopa globalisaatiosta, eli globaalien ja paikallisten välisistä ristiriidoista, johtuvia ongelmia. (Horelli, Kyttä & Kaaja 2002, 32.)

Osallisuudesta puhuttaessa on tärkeää tiedostaa, minkälaisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta on kysymys. Osallisuuden asteet voidaan luokitella neljään kategoriaan, jotka ovat tiedottaminen, kuuleminen, kumppanuus ja täysivaltainen osallisuus tai täysivaltainen vaikuttaminen. Kyseistä luokitusta kutsutaan myös osallisuuden portaiksi. (Horelli ym. 2002, 42.)

Tämä opinnäyte tarkastelee lukiolaisten osallistumista Taksvärkki-kampanjassa. Opinnäytteessä pohditaan osallisuuden portaiden avulla, miten lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa Taksvärkki-kampanjassa. Jos osallistumisen aste on tiedottamisen tasolla, järjestö tiedottaa kohderyhmälle, eli lukioiden oppilaskunnille, suunnitelmista tai heidän osallistumisensa typistyy tutkimuksen kohteena olemiseen. Tiedottamisen tasolla lukiolaisten osallistuminen merkitsee lähinnä valmiisiin suunnitelmiin sopeutumista. Kuulemisesta on kyse silloin, jos esimerkiksi järjestö tai lukion opettajat kantavat vastuun toiminnan tai kampanjan toteutuksesta ja kysyvät kohderyhmän mielipidettä erilaisista vaihtoehdoista. Kuulemisen taso merkitsee kaksisuuntaista informaation vaihtoa, mutta ilman lukiolaisten todellista päätöksentekoon vaikuttamista. (Horelli ym. 2002, 42.)

Kumppanuudella tarkoitetaan osallistumista, jossa kohderyhmän jäsenet yhdessä analysoivat tilannetta, suunnittelevat tulevaa toimintaa ja toteuttavat sitä. Täysivaltaisessa osallisuudessa kohderyhmän jäsenet saavat keskenään sopia tavoitteistaan ja toteutuskeinoistaan ilman järjestön tai muun auktoriteetin puuttumista asiaan. Tällöin on siirrytty osallistumisesta osallisuuteen. (Horelli ym. 2002, 42.)

Osallisuudessa tarvitaan kaikkien tasavertaista osallistumista yhteisön asioita koskevaan päätöksentekoon. Täysivaltaisen osallisuuden aste ei toteudu siten, että hanketta tai kampanjaa toteuttava organisaatio järjestää kampanjan niin, että kohderyhmän jäsenet voivat vaikuttaa sen muotoiluun tai osallistua sen toteutukseen. Rakenteita tulisi muuttaa siten, että ihmiset voivat osallistua heitä itseään koskevaan päätöksen tekoon. (Laitinen 2002, 19.)

5 KUVAAUS TYÖN TOTEUTUKSESTA

5.1 Menetelmälliset lähtökohdat

Opinnäytteeni tutkimusongelma on ohjannut valitsemaan kvalitatiivisen eli laadullisen menetelmän. Laadulliselle tutkimukselle ominaiseen tyyliin opinnäyte

on keskusteleva ja pohdiskeleva. Laadullinen menetelmä sopii opinnäytteeseen, koska tarkoituksena on antaa uusia toimenpide-ehdotuksia Taksvärkki ry:n toteuttaman taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi. Kvalitatiivinen tutkimus sopii hyvin toiminnan kehittämiseen, vaihtoehtojen etsimiseen ja sosiaalisten ongelmien tutkimiseen (Heikkilä 2004, 16).

Tein opinnäytetyön suunnitelman yhteistyössä Taksvärkki ry:n tiedottajan Pauliina Koposen kanssa. Seuraavassa kuvaan ja perustelen työni menetelmällisiä valintoja ja metodeja. Yleisen luonnehdinnan mukaan metodi on sääntöjen ohjaama menettelytapa, jonka avulla tieteessä tavoitellaan ja etsitään tietoa tai pyritään ratkaisemaan käytännön ongelma (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 170–171).

Valitsin tutkimusmenetelmäksi puolistrukturoidun teemahaastattelun. Perusteluna valinnalle on se, että puolistrukturoitu teemahaastattelu sopii erinomaisesti käytettäväksi, kun tutkitaan sellaisia ilmiöitä, joista haastateltavat eivät ole tottuneet päivittäin keskustelemaan (Hirsjärvi & Hurme 1980, 49). Tällaisia ilmiöitä ovat esimerkiksi haastateltavien arvostukset, ihanteet ja perustelut kriittisessä mielessä (Hirsjärvi ym. 1980, 49). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan muun muassa niitä arvoja, jotka ohjaavat oppilaskunnan hallituksen tekemiä valintoja sekä kartoitetaan lukiolaisten osallistumismotivaatioon liittyviä tekijöitä. Oletuksenani on, että lukiolaiset eivät ole tottuneet keskustelemaan edellä mainituista asioista päivittäin.

Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten avulla. Teemahaastattelussa pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimusongelman mukaisesti. Etukäteen valitut teemat perustuvat tutkimuksen viitekehykseen eli tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 77–78.)

Tein kahden tyyppisiä haastatteluja. Ensinnäkin haastattelin lukioiden oppilaskuntien edustajia puolistrukturoidussa ryhmähaastattelutilanteessa, jota ohjaili haastattelija. Toiseksi haastattelin lukioiden oppilaskuntien ohjaavia

opettajia tai opettajaa yksilö tai parihaastatteluna, jotka toteutettiin puolistrukturoidun teemahaastattelun muodossa. Tutkimukseen osallistuneissa lukioissa oppilaskuntien ohjaavaksi opettajaksi on nimetty yksi tai kaksi opettajaa.

Tutkijana oletin, että ryhmähaastattelussa näkökulmia ja ideoita esitetään runsaammin ja rikkaammin kuin yksilöhaastattelussa ja ryhmäläiset voivat innostua ja inspiroitua toisistaan. Haastateltavat ovat nuoria ja oletettavasti myös aktiivisia, kiinnostuneita vaikuttamaan. Oletin, että he ovat jokseenkin tuttuja keskenään ja tottuneet työskentelemään oppilaskunnan hallituksen kokouksissa ja tehtävissä yhdessä. Tämä voi vaikuttaa haastattelutilanteessa sekä positiivisesti että negatiivisesti.

Positiivinen vaikutus voi olla keskusteluun innostava ja rikkaampaa haastatteluaineistoa antava ryhmähaastattelutilanne. Negatiivinen vaikutus voi näkyä mahdollisena valtahierarkiana ryhmän sisällä, jolloin kaikki ryhmän jäsenet eivät uskalla tai halua ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään avoimesti. Menetelmän riskinä voi olla se, että ihmisten antamat lausunnot voivat olla epäluotettavia sekä sosiaalisen tilanteen vaikutuksesta että yleisimminkin tilannesidonnaisuuden vuoksi. Haastateltava voi kokea haastattelun monella tavalla itseään uhkaavaksi tai pelottavaksi tilanteeksi. (Hirsjärvi ym. 2000, 192–193).

Omia resurssejani ja käytössä olevaa aikaa ajatellen oli helpottavaa haastatella pienryhmiä. Ryhmähaastattelun toteutus vie ajallisesti vähemmän aikaa ja se saattaa tuottaa enemmän tutkimuksessa etsittäviä kehittämisideoita Taksvärkki ry:lle. Tutkimuksen taustalla on tarve saada uusia ideoita ja kartoittaa Taksvärkki-kampanjan toimimattomia seikkoja. Ryhmähaastattelu on tehokas tiedonkeruu muoto, koska samalla saadaan tietoa useammalta henkilöltä yhtä aikaa (Hirsjärvi ym. 2000, 197).

Ryhmähaastattelun etuna voidaan nähdä myös se, että vastaajiksi suunnitellut henkilöt saadaan todennäköisesti mukaan tutkimukseen. Haastateltavat on

mahdollista tavoittaa helposti myöhemminkin esimerkiksi silloin, jos on tarpeen täydentää aineistoa. (Hirsjärvi ym. 2000, 197.)

On myös olennaista huomata, että kysymyksessä on vähän kartoitettu, tuntematon alue. Tutkijana minun oli vaikea tietää etukäteen vastausten suuntia. Lukiolaisten osallistumista päivätyökeräykseen ei ole tietojeni mukaan aiemmin tutkittu. Haastattellessani Taksvärkki ry:n toiminnanjohtajaa Lauri Peltosta kävi ilmi, että yhdistyksessä on jonkinlaista aavistusta siitä, miksi lukiolaisten osallistuminen Taksvärkki-kampanjaan on laskenut. Tarkkaa tietoa asiasta ei kuitenkaan vielä ollut.

Tutkimustilanteessa ryhmähaastattelun aikana ihminen nähdään subjektina. Hänelle halutaan antaa mahdollisuus tuoda esille itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti. Taksvärkki-kampanja koskee haastateltavia nuoria, jotka ovat oppilaskunnan hallituksen edustajia. He edustavat haastattelussa paitsi itseään, myös koko oppilaskuntaa. Ihminen on tutkimuksessa merkityksiä luova ja aktiivinen osapuoli, jolle haluan tutkijana ja haastattelijana antaa mahdollisuuden elävään vuorovaikutukseen. (Hirsjärvi ym. 2000, 192.)

Tutkijana haluan sijoittaa puheen laajempaan kontekstiin. Haastattelussa on mahdollista nähdä vastaaja, hänen ilmeensä ja eleensä. Haastateltava voi myös kertoa itsestään ja aiheesta laajemmin kuin tutkijana pystyn ennakoimaan. Tutkimuksen aihe saattaa tuottaa vastauksia monitahoisesti ja moniin suuntiin. Saatavia vastauksia on mahdollista selventää ja tietoa syventää puolistrukturoidun teemahaastattelun aikana. Haastattelun aikana voidaan esimerkiksi pyytää perusteluja esitetyille mielipiteille. Myös lisäkysymyksiä voidaan käyttää tarpeen mukaan. (Hirsjärvi ym. 2000, 192.)

5.2 Haastateltavat

Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään yleensä pieneen määrään tapauksia ja niitä pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Tutkittavat valitaan

usein harkinnanvaraisesti, eikä tilastollisiin yleistyksiin pyritäkään. Aineiston tieteellisyyden kriteeri ei ole sen määrä vaan laatu. (Heikkilä 2004, 16.)

Valitessani haastateltavia käytin harkinnanvaraisen otannan menetelmää. Harkinnanvaraisen otannan sijasta voidaan puhua myös harkinnanvaraisesta näytteestä, sillä laadullisessa tutkimuksessa on lähes aina kyseessä näyte, ei otos. Harkinnanvarainen otanta soveltui käytettäväksi tutkimuksessa, koska tutkimukseen osallistuvat lukiot haluttiin valita strategisesti niin, että aineisto olisi tutkimuksen resursseihin nähden mahdollisimman kattava ja rikas. Esittelen kyseisen strategian myöhemmin tässä luvussa. (Eskola & Suoranta 2001, 18.)

Tutkimuksen kohteena ovat lukiot Suomessa. Vuonna 2009 Suomessa oli yhteensä 468 lukiota (Opintoluotsi 2009). Koska laadullisen tutkimuksen kohderyhmänä kaikki Suomen lukiot on valtavan suuri, oli tutkimussuunnitelmaa tehtäessä tärkeää rajata haastateltavien määrää.

Lukioita edustavat lukioiden oppilaskuntien hallitukset. Oletettavasti oppilaskuntien hallitusten jäsenet ovat kiinnostuneita lukiolaisten asioista ja ovat omalta osaltaan perehtyneet lukiolaisten ajatuksiin ja tarpeisiin. Valitsin, että haastattelen lukioiden oppilaskuntien hallitusten edustajia, jotta haastatteluista voisi nousta esiin oppilaskuntaan ja sen toimintaan liittyviä näkemyksiä. Haastatteluun osallistuneet lukioiden oppilaskuntien edustajat olivat iältään 16–18 -vuotiaita lukiolaisia.

Valitessani harkinnanvaraista näytettä toimin yhteistyössä Taksvärkki ry:n tiedottajan kanssa. Päätimme, että haastatteluun osallistuvat lukiot valitaan strategisesti niin, että haastattelen oppilaskuntien hallituksen edustajia ja ohjaavia opettajia neljässä lukiossa, jotka ovat osallistuneet aktiivisesti Taksvärkki-kampanjaan viimeisten viiden vuoden aikana, eli vuosina 2004–2009. Näissä lukioissa Taksvärkki-kampanjan oletetaan toimivan hyvin, sillä osallistuminen kampanjaan on jatkunut vuodesta toiseen.

Lisäksi haastattelin oppilaskuntien hallituksen edustajia neljässä lukiossa, joiden osallistuminen Taksvärkki ry:n toteuttamaan Taksvärkki-kampanjaan on ollut vähäistä tai sitä ei ole ollut ollenkaan kuluneen viiden vuoden aikana, vuosina 2004–2009. Haastatteluun osallistui siis kahdeksan lukiota. Tutkimushaastatteluja tehtiin yhteensä kuusitoista (16), joista kahdeksan (8) oli lukioiden oppilaskuntien edustajien ryhmähaastatteluja ja kahdeksan (8) samojen oppilaskuntien ohjaavien opettajien yksilö- tai parihaastatteluja.

Näytettä valittaessa tuli ottaa huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja resurssit. Tutkimusaineiston keruuseen oli käytössä aikaa noin kuusi viikkoa. Aineistonkeruu tapahtui vuoden 2009 keväällä, huhtikuun ja toukokuun aikana. Haastatteluun valitut lukiot sijaitsivat eripuolilla Suomea, eikä haastatteluajoja pystytty sopimaan niin, että haastattelut olisi voitu toteuttaa peräkkäisinä päivinä. Tein kahdeksan haastattelumatkaan. Tutkimushaastatteluun osallistui kahdeksan lukiota, jotka sijaitsivat pääkaupunkiseudulla, Turun seudulla, Tampereen seudulla ja Kuopion seudulla. Lukioiden oppilaskuntien edustajien haastatteluihin osallistui yhteensä kaksikymmentäkaksi (22) lukiolaista ja ohjaavien opettajien haastatteluihin kaksitoista (12) opettajaa.

Ajatuksena oli, että haastatteluita tehtäisiin lisää, mikäli näyttäisi siltä, ettei haastatteluiden kautta saatava aineisto olisi riittävä. Aineistoa on riittävästi, kun uudet tapaukset, eli tässä tutkimuksessa teemahaastattelut, eivät tuota enää tutkimusongelman kannalta uutta tietoa (Eskola ym. 2001, 62). Haastatteluja ja litterointeja tehdessäni sekä aineistoa analysoidessani huomasin, että haastatteluissa alkoivat toistua samanlaiset teemat ja saturaatio eli kylläntyminen alkoi tapahtua jo viiden haastattelun jälkeen. Saturaation ajatus perustuu Bertaux'ltä (1981) peräisin olevaan ideaan: tietty määrä aineistoa riittää tuomaan esiin sen teoreettisen peruskuvion, mikä tutkimuskohteesta on mahdollisuus saada. Tällöin lisäaineiston kerääminen ei näytä tuottavan kohteesta tutkimusongelman kannalta uutta informaatiota ja aineiston tietty peruslogiikka alkaa toistua (Eskola ym. 2001, 62–63).

5.3 Aineiston keruu

Haastattelin lukioiden oppilaskuntien hallitusten edustajia puolistrukturoidun ryhmähaastattelun muodossa. Ryhmähaastattelulla tarkoitan haastattelua, jossa paikalla on samalla kertaa useita haastateltavia. Tavoitteena oli ryhmäkeskustelu tutkijan haluamista teemoista. Ryhmähaastattelua käytetään yksilöhaastattelun sijasta. Ryhmähaastattelussa voidaan saada tietoa tavallista enemmän: osallistujat voivat yhdessä esimerkiksi muistella, tukea, rohkaistua ja innostua ideoimaan. Ryhmähaastattelun käyttöön puoltavia opinnäytetyöni tavoitteita ovat uusien ideoiden tavoittelu, ymmärtämisen ja oivaltamisen tavoittelu. (Eskola ym. 2001, 94–95.)

Haastateltavien ryhmien koko oli kahdesta neljään (2-4) henkilöä. Oli hyvä, ettei haastateltavia ollut ryhmähaastattelussa enempää, sillä haastatteluaikaa oli rajoitetusti. Lukion työjärjestykseen oli käytännön syistä mahdollista saada enintään 45 minuutin haastatteluaikoja. Haastattelut tehtiin oppituntien aikana, sillä lukiolaisia ei voitu velvoittaa tekemään oppilaskunnan hallitukseen liittyviä asioita vapaa-ajallaan. Tämän tiedon sain useamman lukion oppilaskunnan ohjaavalta opettajalta puhelinkeskusteluissa, joiden aikana sovimme haastatteluaikoja.

Kaikki haastattelutilanteet tallennettiin videolle. Valintaan ryhmän koosta ja tallennusmuodosta vaikutti käytännöllinen syy: kun ryhmään kuuluu useampia haastateltavia ja kun haastattelut äänitetään, saattavat haastateltavien äänet sekoittua toisiinsa nauhaa kuunneltaessa. Videonauhalla on helpompaa seurata ja litteroida useamman haastateltavan puhetta ja vuorovaikutusta. Aikaisemmassa tutkimuksessa on todettu, että haastateltavat ovat paljon luontevampia ja vapautuneempia, kun useampia henkilöitä on paikalla (Hirsjärvi ym. 2002, 197).

Kysyin haastateltavilta luvan haastatteluiden videointiin ennen haastatteluita. Tutkimuksen eettisenä näkökohtana on haastatteluihin osallistuvien nimettömyys ja yksityisyyden suoja. Haastatteluihin osallistuvat henkilöt pysyvät tutkimuksessa anonymeinä. Litteroin haastattelut pian haastattelujen jälkeen

tietokoneelle. Litteroinnin kautta sain puhtaaksikirjoitettua materiaalia yhteensä 143 sivua.

Laadin kaksi haastattelurunkoa, joista toinen oli lukioiden oppilaskuntien edustajien ryhmähaastattelua (Liite 1.) varten ja toinen ohjaavien opettajien yksilöhaastattelua (Liite 2.) varten. Sekä yksilö- että ryhmähaastatteluissa toistuivat kuitenkin samat teemat, vaikka kysymysten asettelu oli erilainen. Puolistrukturoidulle teemahaastattelulle ominaiseen tapaan en pyrkinyt noudattamaan sanatarkasti haastattelurunkoja. En siis esittänyt kaikkia kysymyksiä siinä järjestyksessä ja muodossa, miten ne olivat ennalta haastattelurunkoon laadittu. Haastattelurungon keskeiset teemat käsiteltiin jokaisessa haastattelussa. Tarkentavilla ja syventävillä kysymyksillä pyrin selvittämään, mitä haastateltava milloinkin tarkoitti. (Eskola ym. 2001, 86.)

Haastattelutilanteissa pyrin haastattelijana olemaan luonteva, ystävällinen ja kiinnostunut haastateltavien ajatuksista ja kokemuksista. Pyrin siihen, että haastateltava ei kokisi tilannetta liian viralliseksi ja olisi vapautuneempi. Vältin omien mielipiteideni ja reaktioideni viestimistä, toisin sanoen pyrin tietynlaiseen neutraaliin olemiseen. Näin halusin antaa haastateltaville tilaa kertoa mielipiteensä, ajatuksensa ja kokemuksensa ilman, että haastattelijan mielipide vaikuttaisi niihin. Annoin kysymykset haastateltaville etukäteen, jotta he saivat ensivaikutelman haastattelun kulusta ja käytettävistä teemoista.

Haastattelutilanne oli dialoginen. Dialogisuudella tarkoitan tässä sitä, että pyrin haastatteluissa haastateltavien näkökulmien ymmärtämiseen. Dialogissa tutkija pyrkii eläytymään tai samaistumaan haastateltavien kokemukseen, jos ei varsinaisesti kokemuksena, niin kuitenkin niin paljon kuin toinen ottaa häntä mukaansa. Dialogissa tutkija ei ole vain kyselijä tai haastattelija vaan hän voi osallistua keskusteluun. Oletuksena on, että dialogisessa tutkimushaastattelussa tutkijan esiintuomat ennako-oletukset toimivat eräänlaisena sisäänmenoväylänä dialogiin. Käytännössä hyödynsin dialogisuuden mahdollisuutta tutkimushaastatteluissa siten, että kerroin tarvittaessa taustatietoa Taksvärkki ry:stä ja Taksvärkki-kampanjasta sekä pyrin

innostamaan haastateltavia osallistumaan Taksvärkki ry:lle annettavien kehittämis ehdotusten ideointiin. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 80–82.)

5.4 Aineiston analysointi

Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on tuoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysissä tiivistetään aineistoa kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota. Analyysillä pyritään informaatioarvon kasvattamiseen luomalla hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä. (Eskola ym. 2001, 137.)

Kvalitatiivisen aineiston analysointiin voidaan käyttää monia eri menetelmiä. Pääperiaatteena on, että valittu analyysitapa tuo parhaiten vastauksen ongelmaan tai tutkimustehtävään (Hirsjärvi ym. 2002, 207–210). Tässä opinnäytteessä analysointi on tapahtunut teemoittelun kautta. Koska haastatteluaineisto on kerätty puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla, on perusteltua jatkaa samalla linjalla. Näin aineistoanalyysi pysyy selkeänä ja vaiheet etenevät johdonmukaisesti.

Kävin haastatteluilla kerättyä aineistoa läpi lukemalla sitä tarkasti useaan kertaan. Seuraavaksi nostin aineistosta esille tutkimuskysymysten kannalta olennaisimmat teemat. Eskola ja Suoranta (2001, 174–178) kutsuvat tätä teemoitteluksi. Tässä vaiheessa pyrin unohtamaan puolistrukturoidun teemahaastattelun kysymykset ja tarkastelin aineistoa itse aineistosta käsin, jotta tutkimuksesta tulisi mahdollisimman aineistolähtöinen. Keräsin aineistosta esille nousseiden teemojen alle aineistosta niihin sopivat haastateltavien vastaukset, jotka purin tekstin muotoon. Tämän jälkeen siirryin aineiston analyysiin.

Jotta teemoittelu voi onnistua, tarvitaan teorian ja empirian vuorovaikutusta, joka tutkimustekstissä näkyy niiden lomittumisena toisiinsa (Eskola ym. 2001, 175). Olen pyrkinyt teorian ja haastatteluaineiston keskinäiseen vuorovaikutukseen myös tässä opinnäytteessä.

Opinnäytteen haastatteluaineiston keskeisten teemojen etsintävaihetta on ohjannut tutkimusaineisto, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset sekä omat käsitykseni tutkijana ja opinnäytteen tilaajan esittämät toiveet Taksvärkki-kampanjan kehittämisestä. Olen pyrkinyt löytämään ja erottelemaan litteroiduista haastatteluista tutkimuskysymyksen kannalta oleelliset aiheet. Tämän jälkeen olen jäsentänyt ne kehittämissuhteiksi ja käyttänyt niitä pohdinnassa.

5.5 Tutkimuksen etiikka

Tutkimusetiikalla tarkoitetaan hyvän tieteellisen käytännön toteuttamista. Tutkijan asema eettisten valintojen tekijänä korostuu laadullisessa tutkimuksessa, jossa aineistoa ei pyritä mittaamaan täsmällisesti ja yksiselitteisesti. Eettiset kysymykset seuraavat mukana tutkimuksen teon jokaisessa vaiheessa moraalisisina valintoina ja päätöksinä. Seuraavaksi pyrin avaamaan niiden eettisten valintojen jatkumoa, jotka kulkivat mukani opinnäytettä tehdessäni.

Tässä opinnäytteessä tutkimuseettisten normien keskeinen lähtökohta on ihmisen kunnioittamista ilmentävät arvot. Kunnioitan ihmisten itsemääräämisoikeutta sillä, että annoin ihmisille mahdollisuuden päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen. Jotta tämä onnistuisi, ihmisten tuli saada riittävästi tietoa tutkimuksesta. Annoin tutkimukseen osallistuville perustiedot tutkimuksesta, sen toteuttajista sekä tutkittavilta kerättävien tietojen käyttötarkoituksesta. Kerroin, mitä osallistuminen tutkimukseen konkreettisesti tarkoittaa eli kerroin haastatteluun kuluvan ajan, ryhmähaastattelun tekniikasta ja siitä, että haastattelut videoidaan sekä annoin haastattelukysymykset heille etukäteen nähtäväksi. Näiden tietojen avulla jokainen yksilö sai valita, osallistuiko hän haastatteluun vai ei. (Kuula 2006, 60–62.)

Opinnäyte noudattaa tutkimukseen osallistuvien ihmisten yksityisyyden kunnioittamista ja suojaamista. Tutkimustekstit on kirjoitettu niin, etteivät yksittäiset tutkittavat ole niistä tunnistettavissa. Suorat tunnistetiedot, joita ovat

tutkimukseen osallistuneiden nimet, yhteystiedot ja videotallenteet tutkimushaastatteluista tullaan hävittämään tutkimuksen valmistuttua. Tutkimusaineistot on tarkoitettu vain tutkimuskäyttöön. Vain tutkija katsoi videotallenteet litterointivaiheessa. Suoria tunnistetietoja tai videotallenteita ei luovuteta ulkopuolisille. (Kuula 2006, 108–109 ja 115.)

Tämä opinnäytetyö seuraa hyvää tieteellistä käytäntöä, mikä tarkoittaa tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattamista, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten esittämistä oikeassa valossa sekä tieteen avoimuuden ja kontrolloitavuuden periaatteen kunnioittamista. Tutkimuksessa on käytetty aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, joka on tiedeyhteisön hyväksymä tiedonkeruumenetelmä. Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta ja tutkimuksen rehellisyydestä sekä vilpittömyydestä on tutkimuksen tekijällä. (Tuomi ym. 2003, 130.)

6 LUKIOLAISTEN OSALLISTUMINEN TAKSVÄRKKI-KAMPANJAAN

Aineiston analyysin pääpaino on näkökulmien ja ehdotusten löytämisessä tutkimusongelmaan. Keskeistä on löytää vastauksia tutkimuskysymykseen, miten Taksvärkki-kampanjaa tulisi kehittää niin, että lukiolaisten osallistuminen kampanjaan vahvistuisi. Tutkimuskysymys on suoraan yhteydessä järjestön tarpeeseen kehittää Taksvärkki-kampanjaa ja mahdollisesti lisätä lukiolaisten osallistumista siihen.

Aineiston analyysissa keskityn teemoihin, jotka nousivat haastatteluaineistosta esiin teemoittelun kautta. Haastatteluaineistosta esiin nousseet teemat ovat Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuus; päätöksenteko lukioissa ja valintaan vaikuttavat arvot; osallistumismotivaatiota lisäävät tekijät; lukiolaisten toivomukset kansainvälisyyskasvatuksen suhteen; sekä oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjassa.

6.1 Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuus

Tutkimushaastatteluissa nousi esiin Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuuteen liittyviä näkökulmia. Tunnettavuudella tarkoitan sitä, kuinka hyvin ja millä tavalla järjestö ja sen toteuttama kampanja tunnetaan lukioissa. Tunnettavuudesta kertoo myös se, onko haastateltavilla perustietoa Taksvärkki-kampanjasta ja Taksvärkki ry:stä järjestönä. Perustiedolla tarkoitan tässä tietoisuutta järjestön olemassa olost, sekä käsitystä järjestön tarkoituksesta, toiminnasta ja järjestön toteuttamasta kampanjasta.

Haastatteluihin osallistuneista lukioiden oppilaskuntien edustajista vain muutamalla oli perustietoa Taksvärkki ry:stä järjestönä, joka toteuttaa Taksvärkki-kampanjaa. Useimmat haastateltavista osasivat yhdistää Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjan järjestäjäksi, mutta joukossa oli muutamia, jotka eivät koskaan olleet ajatelleet, että Taksvärkki-kampanjan takana on kansalaisjärjestö. Seuraava lainaus erään Tampereen seudun lukion oppilaskunnan edustajien haastattelusta kuvaa kyseistä ilmiötä.

(Tampereen seutu, hallituksen SLL-vastaava) ”Oikeesti, jos totta puhutaan, niin en oo koskaan edes kuullutkaan Taksvärkki ry:stä. Mä oon luullut, että Taksvärkki-päivä on joku tämmönen perinnepäivä. Ihan niin, että se tavallaan lähtee sieltä koulusta tai jostain, ettei se oo mikään järjestö. Mutta nyt kun mä aattelen, niin totta kai siellä on oltava joku, joka sitä koordinoi. Mutta en mä oo ikinä ajatellut sitä asiaa. Mutta mun mielestä koko Taksvärkipäivä on ollut tosi siisti juttu.”

Lukioissa, joissa Taksvärkki-päivään osallistuminen oli muodostunut vuodesta toiseen toistuvaksi perinteeksi, oli nähtävissä hyvää Taksvärkki-kampanjan tuntemusta. Toisaalta joissakin lukioissa oli nähtävissä myös Taksvärkin-kampanjan taustojen unohtamista. Perinteikkyyks on saattanut tehdä kampanjasta niin itsestään selvän, ettei siihen kiinnitetä suurempaa huomiota, jolloin Taksvärkki-kampanjaa organisoiva järjestö ja kampanjan taustalla oleva ideologia saattavat unohtua.

Haastatteluissa ilmeni, että tieto Taksvärkki ry:stä Taksvärkki-kampanjan taustalla olevana järjestönä oli useimmissa lukioissa vähäistä. Taksvärkki-

päivän perusidea oli kuitenkin kaikille haastateltaville tuttu. Taksvärkki-keräyksen perusideana on, että koululaiset ja opiskelijat tekevät päivän verran töitä ja lahjoittavat palkkansa Taksvärkki ry:n kehitysyhteistyöhankkeeseen. Suurin osa haastateltavista tiesi myös Taksvärkki ry:n nuorilta nuorille – idean, joka tarkoittaa sitä, että suomalaiset nuoret tukevat päivätyökeräyksen varoilla kehitysmaiden nuorten elämää. Seuraava lainaus erään nuoren haastattelusta kertoo Taksvärkki ry:n nuorilta nuorille – idea merkityksellisyydestä. Samankaltaisia ajatuksia nousi esiin useissa haastatteluissa.

(Pääkaupunkiseutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Vaikuttaa siltä, että Taksvärkillä on paljon merkitystä. Toi ”nuorelta nuorelle” on mun mielestä tosi hyvä slogan. Se kertoo mun mielestä kaikkein tärkeimmän asian, että me autetaan oman ikäisiä.”

Seuraavat haastatteluun osallistuneiden nuorten mielikuvat Taksvärkki-kampanjasta kertovat tiivistetysti, mitä useimmat haastatteluun osallistuneista lukioiden oppilaskuntien edustajista ajattelivat Taksvärkki-kampanjan olevan.

(Pääkaupunkiseutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Taksvärkki on keräys, kerätään rahaa. Käytetään yks päivä siihen, että kerätään rahaa johonkin isompaan juttuun. Lähetetään se jonnekin, ketkä sitä tarvii, ehkä enemmän kuin me ite täällä tarvitaan.”

(Turun seutu, Oppilaskunnan hallituksen jäsen) ”Mulle tulee Taksvärkistä heti ekana mieleen se, että silloin tehdään yhdessä töitä hyvän asian puolesta.”

Muutamissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa oppilaskunnan hallituksen edustajat kertoivat, että osalla opiskelijoista syy Taksvärkki-kampanjaan osallistumiseen oli se, että Taksvärkki-päivänä voi olla poissa koulusta ja pitää vapaa päivän, kunhan vain antaa Taksvärkki-keräykseen pyydetyn rahasumman. Näissä tapauksissa vaikuttaa siltä, että opiskelijat eivät ole sisäistäneet Taksvärkki-kampanjan tarkoitusta ja ajatusta kansainvälisyyskasvatuksesta tai he eivät ole kiinnostuneita siitä.

6.2 Päätöksenteko lukioissa ja valintaan vaikuttavat arvot

Teemahaastatteluissa oli kolme teemaa, joista yksi oli päätöksenteko lukioissa. Tähän teemaan liittyivät olennaisesti ne arvot, jotka vaikuttavat päätöksen tekoon. Haastatteluun osallistuneissa lukioissa oli nähtävissä selkeitä yhteneväisyyksiä päätöksentekoprosessissa, jossa valitaan osallistutaanko päivätyökeräykseen ja mihin kerätyt rahat lahjoitetaan. Valintoihin vaikuttavat arvot vaihtelivat jonkin verran eri lukioissa.

Haastatteluissa nousi esille keskeisen tärkeänä arvona keräysvaroilla tuettavaa kohdetta valittaessa se, että apua annetaan heille, jotka sitä todella tarvitsevat ja, että hankkeella pyritään auttamaan mahdollisimman monia. Haastateltavat arvostivat sitä, että tuettavalla hankkeella on kauaskantoiset vaikutukset ja, että tuetaan lapsia ja nuoria. Kampanjan perinteikkyys oli yksi arvoista, joka vaikutti päivätyökeräyskohteen valintaan. Valintaan vaikuttavia arvoja olivat myös kampanjaa ja hanketta organisoivan järjestön luotettavuus sekä se, että keräyskampanja antaa luotettavaa tietoa siitä, mihin keräysvarat käytetään ja mitä niillä saadaan aikaan. Haastateltavat pitivät tärkeänä myös sitä, että kampanja on toimiva paketti, johon on helppo osallistua. Tuettavan kohteen toivottiin koskettavan ja puhuttelevan lukiolaisia. Myös kohteen maantieteellisellä sijainnilla oli vaikutusta valintaprosessiin. Seuraavaksi esittelen valintaprosessia ja valintaan vaikuttavia arvoja yksityiskohtaisemmin haastatteluaineiston perusteella.

Tutkimushaastatteluissa kävi ilmi, että yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa oppilaskunnan hallitus tekee päätöksen siitä, mihin päivätyökeräyksellä kerätyt rahat lahjoitetaan. Päätöstä tehtäessä asiasta käydään keskustelua oppilaskunnan hallituksen kokouksessa. Päätöksen siitä, osallistuuko lukio päivätyökeräykseen koulupäivien aikana vai ei, sekä päivätyökeräyksen ajankohdan määrittää kaikissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa rehtori joko yksin tai yhteistyössä opettajakunnan kanssa. Haastatteluista ilmeni, että lukion oppilaskunnalla on mahdollisuus ehdottaa koulun rehtorille, että lukio osallistuisi päivätyökeräykseen. Lukioissa oppilaskunnalla on siis mahdollisuus vaikuttaa

päivätyökeräykseen osallistumiseen. Useissa lukioissa oppilaskuntaa kuullaankin päätöstä tehtäessä, mutta lopulliseen päätökseen keräykseen osallistumisesta koulupäivien aikana tarvitaan rehtorin suostumus.

Poikkeuksena oli eräs tutkimukseen osallistunut lukio, jossa päivätyökeräyksen kohteet olivat haastateltavien mukaan olleet vuodesta toiseen samat ja, jossa vastuu päivätyökeräyksen järjestämisestä oli yhdellä koulunhenkilökunnan työntekijöistä. Kyseisessä lukiossa ei oppilaskunnalla ollut päätösvaltaa päivätyökeräyksen valinnassa, mutta jokainen yksittäinen oppilas sai valita, osallistuuko hän kehitysyhteistyökohteen vai paikallisen kohteen päivätyökeräykseen.

Päätöksentekoprosessia kuvaavat seuraavat lainaukset erään Tampereen seudun lukion oppilaskunnan haastattelusta.

(Tampereen seutu, hallituksen jäsen) ”Se on vähän itsestään selvyyttä että taksvärkki on joka vuosi.”

(Tampereen seutu, hallituksen jäsen) ”Se on joka vuoden toimintasuunnitelmassa.”

(Tampereen seutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Niin, kukaan ei kyseenalaista sitä. Kai ne opettajankokouksessa puhuu siitä. Mut siis aina se tulee. Ja sitten se vaan jää oppilaskunnan hallituksen päätettäväksi, että mihin ne rahat menee.”

Eräs oppilaskunnan hallituksen ohjaava opettaja pääkaupunkiseudun lukiosta kommentoi päätöksentekoa ja taksvärkin perinteikkyyttä näin:

”Se päätetään joka vuosi, että taksvärkki pidetään. Ei siinä oo mitään. Se vaan on koulussa niin, että jos joku asia on ollut viime vuonna, se on tänä vuonna, se on seuraavana vuonna ja niin edelleen.”

Lukioissa, joissa Taksvärkki-kampanja on vuosien aikana muodostunut perinteeksi, ei siihen osallistumista haastattelujen mukaan juurikaan kyseenalaisteta. Toisaalta haastatteluista kävi ilmi, että perinteikkyyttä voi olla yhteydessä siihen, että kampanja toteutetaan joka vuosi samalla tavalla, eikä

esimerkiksi uusia kansainvälisyyskasvatuksen menetelmiä ja mahdollisuuksia oteta käyttöön.

Haastateltavien mukaan käytäntönä on, että päivätyökeräyksiä toteuttavat järjestöt lähettävät esitteitään lukioihin. Useimmissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa kyseisiä esitteitä käydään läpi oppilaskunnan hallituksessa silloin, kun tehdään päätös siitä, mihin päivätyökeräyksellä kerätyt rahat lahjoitetaan. Valintaan vaikuttavat arvot vaihtelivat jonkin verran eri lukioissa.

Kaikissa haastatteluissa nousi esiin se, että on tärkeää, että keräyskampanjaa toteuttava järjestö antaa riittävästi luotettavaa tietoa siitä, mihin keräysvarat käytetään ja mitä rahoilla on tarkoitus saada aikaan. Haastatteluissa peräänkuulutettiin konkreettista tietoa rahoilla tuettavan hankkeen tavoitteista ja oletetuista tuloksista.

Useat haastateltavat pitivät tärkeänä sitä, että raha menee todelliseen tarpeeseen. Haluttiin auttaa itseä heikommassa asemassa olevia. Erään lukion oppilaskunnan hallituksen edustajat pitivät tärkeänä arvona sitä, että tuettavalla kehitysyhteistyöhankkeella voidaan auttaa mahdollisimman monia ja, että hankkeen positiiviset vaikutukset näkyvät mahdollisimman pitkään hankkeen päättymisen jälkeen.

Kyseisessä hallituksessa oli viimeisimmän päivätyökeräyksen yhteydessä käyty kaksi viikkoa keskustelua siitä, mihin kohteeseen keräysvarat lahjoitetaan. Kohteeksi oli valittu Taksvärkki ry:n Madagaskarilla toteutettava lukutaito-kampanja, sillä lukutaidon lisäämisellä nähtiin olevan kauaskantoisia positiivisia vaikutuksia Madagaskarin lasten ja nuorten elämässä. Oletuksena oli, että Madagaskarin hankkeen positiiviset vaikutukset jatkuisivat vielä hankkeen päättymisen jälkeen. Useimmissa haastatteluihin osallistuneissa lukioissa arvokeskustelua ei kuitenkaan käyty näin pitkällä aika välillä, vaan valinta saattoi tapahtua hyvinkin nopeasti ilman syvempiä keskusteluja.

Useassa haastattelussa tärkeänä valintaan vaikuttavana arvona koettiin se, että kohde puhuttelee ja koskettaa nuoria sekä herättelee nuoria ajattelemaan. Eräs haastateltava lukion oppilaskunnan edustaja toivoi, että kampanjaan osallistumisen myötä lukiolaiset alkaisivat pohtia enemmän globaaleja ongelmia, kuten eriarvoisuutta maailmassa. Useat haastateltavista pitivät tärkeänä sitä, että keräysvaroilla tuetaan lapsia tai nuoria. Seuraavat lainaukset oppilaskuntien hallitusten edustajien haastatteluista kuvaavat keräysvaroin tuettavan kohteen koskettavuuden merkitystä valintaa tehtäessä.

(Tampereen seutu, hallituksen jäsen) “Se on meille aika kaukasta se elämä kehitysmaissa. Jos miettii, että sulle vaan joku sanoo, että siellä asiat on tälleen ja tälleen. Eikä sitä oikeesti näytetä sulle, niin se ehkä jää sellaseksi, että se on nyt vaan jotain. Siihen elämään pitäisi oikeesti saada kosketus, ett mitä se on.”

(Turun seutu, hallituksen jäsen) “Ensisijaisesti ollaan mietitty, että mikä meitä itseämme myös koskee. Että olisi motivaatiota, että ihmiset voisivat osallistua siihen ehkä helpommin. Jos se tuntuu hirveen kaukaiselta, niin ihmiset ajattelee, että ei, ei, eikä tuu siihen mukaan. Viimeksi päätöksen teossa oli punainen lanka siinä, että olisi joku sellainen asia, joka koskettaa myös itseä.”

Lukioissa, jotka olivat osallistuneet vain muutaman kerran Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjaan tai eivät olleet osallistuneet siihen ollenkaan, kohteen valintaan vaikuttavina arvoina olivat useimmiten paikallisella tasolla vaikuttaminen ja avunantaminen lähellä olevaan kohteeseen. Näissä lukioissa Taksvärkki ry:n kehitysyhteistyökohteet nähtiin kaukaisina sekä maantieteellisen sijaintinsa että vähäisen koskettavuutensa vuoksi. Näiden lukioiden oppilaskuntien edustajien haastatteluissa ilmeni, että kehitysmaiden nuorten elämään oli vaikeaa samaistua ja se tuntui kaukaiselta. Esimerkiksi yksi haastateltavista totesi, että suomalaiselle nuorelle voi tuntua paljon läheisemmältä tukea suomalaisten nuorten hyväksi tehtävää mielenterveystyötä kuin kehitysmaiden kohteita.

Lähempänä olevia kotimaan paikallisia kohteita haluttiin tukea sen vuoksi, että niissä on mahdollista vierailta ja nähdä, mitä keräysvaroilla on saatu aikaan. Näissä haastatteluissa arvona nousi esiin myös se, että keräysvaroja haluttiin

lahjoittaa heille, joita kukaan muu ei tue. Joissakin lukioissa taas päivätyökeräyksestä saadun varat jaettiin kahteen kohteeseen, joista toinen oli paikallinen kotimaan kohde ja toinen kehitysyhteistyöhanke.

Valitessaan, mihin kohteeseen päivätyökeräyksen kautta saadut varat lahjoitetaan, haastateltavat halusivat asettaa kriteerejä järjestöille, jotka toteuttavat hankkeita. Haastateltavien mukaan tärkeintä on, että järjestö on luotettava. Luotettavuuteen vaikutti se, että järjestö on tehnyt kehitysyhteistyötä pitkään ja, että järjestön toiminta on läpinäkyvää. Läpinäkyvyydellä tarkoitettiin sitä, että järjestön toiminta on avointa ja, että siitä saa riittävästi luotettavaa tietoa. Muutama haastateltavista piti tärkeänä sitä, että keräysvaroista mahdollisimman suuri osa menee suoraan kehitysyhteistyöhankkeeseen niin, ettei järjestö käytä lukiolaisten keräämiä rahoja esimerkiksi kampanjointiin tai toimisto- ja hallinnointikuluihin.

Tärkeänä pidettiin myös sitä, että päivätyökeräyskampanja on selkeä, toimiva paketti, johon lukion on helppo osallistua niin, ettei lukiolle tule liikaa ylimääräistä työtä päivätyökeräyksen järjestämisessä. Haastateltavien mukaan kampanjan tulee olla hyvin markkinoitu ja siinä tulee olla informatiiviset ja mielenkiintoa herättävät esitteet.

Varsinkin niissä tutkimukseen osallistuneissa lukioissa, jotka ovat osallistuneet useana vuonna peräkkäin Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjaan, olennaisen tärkeänä arvona valintaprosessissa koettiin Taksvärkki-kampanjan perinteikkyyttä. Niissä lukioissa, joissa Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjaan oli osallistuttu useina vuosina, kampanja koettiin luotettavana, laadukkaana ja hyvin organisoituna kampanjana, johon on helppo osallistua. Eräs lukion hallituksen edustaja kuvasi Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjan luotettavuutta näin:

(Kuopion seutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Se on helppo laittaa tällaiseen kampanjaan rahaa, joka on valmiiksi järjestetty ja kaikki tietää, että se on luotettava.”

Toisaalta muutamassa lukiossa, joissa Taksvärkki-kampanja ei ollut muodostunut perinteeksi, Taksvärkki ry:n luotettavuutta kehitysyhteistyön tekijänä epäiltiin. Haastatteluissa ilmeni, että osittain epäilyyn vaikutti vähäinen Taksvärkki ry:n toimintaan tutustuminen ja tiedon puute.

6.3 Osallistumismotivaatiota lisäävät tekijät

Osallistumismotivaatiota lisäävät tekijät oli yksi keskeisistä teemoista, joka nousi esiin tutkimushaastatteluista. Haastatteluissa kommentoitiin ja pohdittiin Taksvärkki-kampanjan kiinnostavuutta ja niitä tekijöitä, jotka motivoivat lukiolaisia osallistumaan kampanjaan. Useat haastateltavista kokivat osallistumismotivaatiota lisäävien asioiden tiedostamisen haasteelliseksi. Haastatteluissa nousi esiin ehdotuksia, joiden avulla kampanjaa voitaisiin kehittää niin, että se olisi lukiolaisille kiinnostavampi. Yksiselitteistä vastausta aiheeseen oli kuitenkin haastavaa löytää.

Haastatteluista esiin nousseita keskeisiä tekijöitä, jotka lisäävät lukiolaisten kiinnostusta osallistua päivätyökeräykseen olivat: päivätyökeräyskampanjan laadukkuus ja kokonaisvaltaisuus; riittävä tieto keräyskampanjasta, keräyskohteesta ja tuettavan hankkeen vaikutuksista kohteeseen; yhdessä tekeminen tärkeäksi koetun asian puolesta; vuorovaikutus niiden ihmisten kanssa, joita autetaan; tuettavan hankkeen ajankohtaisuus; sekä se, että lukiolaiset pääsevät itse tekemään jotakin konkreettista ja näkevät tekemänsä työn tulokset. Seuraavaksi kuvaan haastatteluaineiston analyysin perusteella edellä mainittuja tekijöitä, jotka lisäävät lukiolaisten kiinnostusta päivätyökeräyskampanjaa kohtaan.

Haastatteluissa yksi keskeisin asia osallistumismotivaatiota pohdittaessa oli se, että Taksvärkki-kampanja ei saisi jäädä vain päivätyökeräykseksi, jossa tehdään päivä töitä jonkin asian hyväksi ja lahjoitetaan keräysvarat kehitysyhteistyöhankkeeseen. Haastateltavat pitivät tärkeänä, että kampanja on kokonaisuus, joka sisältää riittävästi tietoa keräysvaroin tuettavasta hankkeesta ja kohdemaasta sekä sisältää kansainvälisyyskasvatusta. Ajateltiin,

että on motivoivaa osallistua kokonaisvaltaiseen kampanjaan, josta voi oppia uutta, saada lisää ymmärrystä ja samalla osallistua kehitysyhteistyöhön. Pidettiin tärkeänä, että kampanjan yhteydessä toteutetaan kansainvälisyyskasvatusta ja hankkeen tulevat vaikutukset ymmärretään.

Useimmat haastateltavista korostivat tiedon merkitystä osallistumismotivaatioon vaikuttavana tekijänä. Koettiin tärkeänä, että kampanjaan osallistuvilla nuorilla on helposti saatavilla luotettavaa tietoa keräysvaroin tuettavasta hankkeesta. Tietoa haluttiin siitä, mitä, miksi ja miten hankkeessa tehdään. Kaikissa haastatteluissa peräänkuulutettiin tuettavan hankkeen seuranta. Haluttiin tietää, mitä keräysvaroilla on tehty ja mitä hankkeella on saatu aikaan. Seuraavat lainaukset erään pääkaupunkiseudun lukion oppilaskunnan hallituksen haastattelusta kertoo tiedon merkityksestä motivaatioon vaikuttavana tekijänä.

(Pääkaupunkiseutu, hallituksen sihteeri) ”Tieto motivoi.”

(Pääkaupunkiseutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Mä oon samaa mieltä. Mutta yleensä se tieto jää johonkin puolitiehen. Silloin kun se ei tuu perille, niin ei oikeen ymmärrä sen työn merkitystä. Se on vaan joku päivä ja annetaan ryhmänohjaajalle rahat. Ei tajuta sitä Taksvärkki-päivän ideaa konkreettisesti ollenkaan.”

Lukioiden oppilaskuntien edustajien haastatteluissa nousi esiin ajatus siitä, että kokonaisuuden hahmottaminen lisää motivaatiota. Kun tiedetään, mitä hankkeella on tarkoitus saada aikaan, ymmärretään paremmin oman työn merkitys. Tietoa kaivattiin myös siitä, kuinka monta koulua Suomessa osallistuu Taksvärkki-kampanjaan ja mitä yhteisesti kerätyin varoin voidaan saada aikaan. Taustalla on ajatus, että kampanjaan osallistuvat lukiolaiset voivat kokea, että he ovat yhdessä suurempana joukkona tukemassa keräysvaroin toteutettavaa kehitysyhteistyötä. Pelkästään oman lukion osallistuminen kampanjaan ei aina saa aikaan tunnetta, että ollaan suurella joukolla tekemässä töitä kehitysyhteistyön hyväksi. Taksvärkki-kampanjaa toteutetaan joka vuosi useassa lukiossa eripuolilla Suomea ja tieto kaikkien kampanjaan osallistuneiden lukioiden keräämästä rahasummasta olisi tervetullut lukioihin.

Haastatteluaineistosta on nähtävissä, että tiedonkulku lukion sisällä sekä Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjaan osallistuvan lukion välillä ei aina ole ongelmattonta. Vaikka järjestö lähettää Taksvärkki-kampanjaan osallistuviin lukioihin kampanja- sekä kansainvälisyyskasvatusmateriaalia jaettavaksi ja hyödynnettäväksi, ei materiaalin sisältämä informaatio läheskään aina saavuta kohderyhmää eli kampanjaan osallistuvia lukiolaisia.

Kampanja- ja kansainvälisyyskasvatusmateriaalin käsitteleminen kouluaikana oli haastateltavien mukaan useissa lukioissa vähäistä. Useimmissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa tietoa saatiin Taksvärkki-kampanjaan liittyvän päivänavauksen kautta sekä lukiolaisille jaettavasta Nuoren oppaasta, johon tutustuminen jäi useimmissa lukioissa opiskelijan omalle vastuulle. Niissä lukioissa, joissa Taksvärkki ry:n kansainvälisyyskouluttaja vieraili, tietoa saatiin haastateltavien mukaan kattavasti. Silti etenkin tuettavan hankkeen seuranta kaivattiin lisää. Haluttiin tietoa siitä, mitä keräysvaroilla on hankkeessa saatu aikaan.

Eräs haastateltava totesi, että olisi tärkeää itse päästä tekemään jotakin konkreettista kehitysyhteistyön hyväksi ja konkreettisen tekemisen kautta päästä henkilökohtaisesti mukaan kehitysyhteistyöhön.

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Että pääsisi itse tekemään jotain konkreettisesti. Että pääsisi siihen niin sanotusti mukaan. Se olisi mun mielestä ainakin motivoivaa.”

Samanlaisia ajatuksia nousi esiin useimmissa lukioiden oppilaskuntien edustajien haastatteluissa. Kaivattiin tietoa siitä, miten itse voi päästä mukaan järjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön ja mitä voisi yksilönä tehdä. Konkreettisen tekemisen rinnalla osallistumismotivaatiota lisäävänä tekijänä oli yhdessä tekeminen, tunne siitä, että ollaan yhdessä tekemässä jotakin hyvää ja tarpeellista ja, että saadaan jotakin hyvää aikaan.

Muutamassa sekä oppilaskuntien edustajien että ohjaavien opettajien haastattelussa keskusteltiin siitä, että lukiolaisten osallistumismotivaatiota voitaisiin lisätä kehittämällä vuorovaikutuksellista kanssakäymistä suomalaisten

nuorten ja kehitysmaan nuorten välille. Vuorovaikutuksen kautta kehitysmaiden nuorten elämä ja arki voisi tulla lähemmäksi suomalaisen nuoren elämää. Haastatteluissa nousi esiin, että on mielekkäämpää toteuttaa päivätyökeräys lukiossa, jos keräyskohde on lukiolaisia koskettava tai puhutteleva. Vuorovaikutuksellisten kontaktien luominen kehitysmaiden nuoriin voi tuoda suomalaiset nuoret ja kehitysmaiden nuoret lähemmäksi toisiaan. Käsittelen opinnäytteen luvussa 7. ”Kehittämisehdotukset Taksvärkki ry:lle” tarkemmin vuorovaikutuksellisuuden lisäämiseen liittyviä kehittämisehdotuksia.

6.4 Kansainvälisyyskasvatus osana Taksvärkki-kampanjaa

Yksi teemahaastatteluiden kolmesta teemasta tutkimushaastatteluissa oli kansainvälisyyskasvatus. Haastateltavat kommentoivat Taksvärkki-kampanjan yhteydessä tapahtunutta kansainvälisyyskasvatusta ja esittivät toivomuksia kansainvälisyyskasvatuksen suhteen. Haastatteluissa selvitettiin myös sitä, millä tavoin Taksvärkki-kampanjan tarjoamaa kansainvälisyyskasvatusmateriaali oli lukioissa hyödynnetty. Haastateltavat kokivat tärkeänä, että Taksvärkki-kampanjaan sisältyy kansainvälisyyskasvatusta. Haastatteluiden perusteella voidaan sanoa, että Taksvärkki-kampanjan yhteydessä oleva kansainvälisyyskasvatus lisää lukiolaisten kiinnostusta ja motivaatiota osallistua kampanjaan.

Haastatteluissa ilmeni, että Taksvärkki-kampanjan tarjoamaa kansainvälisyyskasvatusmateriaalia hyödynnetään lukioissa vain osittain. Muutamissa tutkimukseen osallistuneissa lukioissa materiaalin hyödyntäminen oli vähäistä. Haastatteluissa kartoitettiin, mitä Taksvärkki-kampanjan kansainvälisyyskasvatusmateriaaleja tutkimukseen osallistuneissa lukioissa on hyödynnetty. Taksvärkki-kampanjan aamunavausmateriaaleja on käytetty lähes kaikissa kampanjaan osallistuneissa lukioissa. Osassa lukioista Taksvärkki-kampanjasta tiedottaminen ja kansainvälisyyskasvatus ovat kokonaan yhden aamunavauksen varassa.

Taksvärkki-kampanjan kansainvälisyyskasvatusmateriaaleihin kuuluu Nuoren opas – niminen vihkonen, joka sisältää tietoa Taksvärkki ry:stä, Taksvärkkikeräyksen kohdemaasta, sen ihmisistä ja elämästä, sekä keräysvaroin toteutettavasta hankkeesta. Lähes kaikissa tutkimukseen osallistuneissa lukioissa kyseiset oppaat jaettiin opiskelijoille kampanjan yhteydessä. Siihen tutustuminen jäi lähes kaikissa lukioissa opiskelijoiden oman aktiivisuuden varaa, eikä koulupäivien yhteydessä varattu yhteistä aikaa esimerkiksi aiheesta keskusteluun.

Taksvärkki ry:n Internet-sivuilla on paljon Taksvärkki-kampanjaan ja kehitysyhteistyöhankkeisiin liittyvää tietoa sekä kansainvälisyyskasvatusmateriaalia. Haastateltavien mukaan nettisivujen sisällöstä ei juurikaan tiedetty ja haastatelluista vain muutama oli vierailut sivuilla. Ohjaavat opettajat eivät tieneet, että Taksvärkin sivuilta löytyy opetusmateriaalia ja blogeja, joita voitaisiin hyödyntää lukion kansainvälisyyskasvatuksessa. Nettisivuihin tutustuminen oli vähäistä.

Haastatteluun osallistuneet lukioiden oppilaskuntien edustajat kertoivat, mistä asioista heidän mielestään lukiolaiset tarvitsevat enemmän tietoa Taksvärkki-kampanjan yhteydessä. Olennaiseksi koettiin tieto keräysvaroin toteutettavasta hankkeesta. Toivottiin, että lukioissa seurattaisiin hankkeen etenemistä kohdemaassa, saataisiin tietoa hankkeesta mahdollisesti kohdatuista haasteista ja nähtäisiin, mitä rahoilla saadaan aikaan. Tietoa kaivattiin myös siitä, missä apua tarvitaan ja, mitä nuoret voivat tehdä auttaakseen huonommassa asemassa olevia.

Taksvärkki-kampanjan yhteydessä tehtävään kansainvälisyyskasvatuksen sisältöön toivottiin tietoa kohdemaan kulttuurista sekä pohdintaa siitä, mistä kulttuurierot johtuvat sekä syy-seuraussuhteiden hahmottamista. Syys-seuraussuhteilla haastateltavat tarkoittivat esimerkiksi tietoa ja pohdintaa siitä, mistä eriarvoisuus maailmassa johtuu, ja mistä kulttuurien väliset ristiriidat johtuvat. Seuraava ote erään Turun seudun lukion oppilaskunnan hallituksen edustajien haastattelusta kertoo edellä mainituista toiveista kansainvälisyyskasvatuksen suhteen.

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”No tietoa tarvitaan siitä, että mistä nää niin ku johtuu. Nää kaikki kulttuurierot ja eriarvoisuus maailmassa. En osaa nyt ihan tarkkaan sanoa, että mitä mä haen tällä. Mutta mistä nää eroavaisuudet johtuu ja mistä johtuu, että jossain voidaan elää toisella tavalla kuin toisaalla. Tietysti siihen saadaan syitä erilaisilla tunneilla. Mutta ois se ihan hyvä käydä läpi ja painottaa ainakin näiden kohdemaiden kohdalla.”

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Ja miten siihen voi itse vaikuttaa, että miten sen eteen voi tehdä. Kun just on ne syyt ja minkä takia, mutta voiko itse henkilökohtaisesti tehdä sille asialle jotain.”

Haastatteluista kävi ilmi, että lukioissa ei ole riittävästi tietoa siitä, miten kehitysyhteistyöhankkeiden etenemistä voidaan seurata. Muutenkin kaivattiin tietoa sekä opettajille että opiskelijoilla siitä, mistä ja miten tietoa Taksvärkki-kampanjasta ja Taksvärkki ry:n toteuttamasta kehitysyhteistyöstä voi saada. Haluttiin tietää, mistä saa Taksvärkki-kampanjan kansainvälisyyskasvatusmateriaaleja, kampanjaan liittyviä videoita ja muuta kampanjaan liittyvää. Kansainvälisyyskasvatusmateriaalien olemassaolosta ja sijainnista tiedettiin vain vähän. Tietoa kaivattiin myös siitä, miten Taksvärkki ry:n tarjoamia mahdollisuuksia kansainvälisyyskasvatukseen voidaan lukiossa hyödyntää.

Haastatteluissa nousi esiin lukiolaisten toivomuksia siitä, miten kansainvälisyyskasvatusta tulisi toteuttaa, jotta se olisi lukiolaisille mielekästä ja kiinnostavaa. Haastateltavat pitivät hyvänä käytäntönä ja toimivana lähestymistapana Taksvärkki ry:n nuorilta nuorille – ideaa. Heidän mielestään on hyvä, että Taksvärkki-kampanjan yhteydessä kouluvierailuja tekevät kansainvälisyyskouluttajat ovat nuoria. Mielenkiintoisena pidettiin esimerkiksi sitä, että nuorella kansainvälisyyskouluttajalla on omia kokemuksia vapaaehtoistyöstä kehitysmaassa ja, että hän kertoo omista kokemuksistaan. On myös hyvä, että Taksvärkki ry:n kehitysyhteistyöhankkeilla tuetaan lapsia ja nuoria. Lukiolaisille on mielenkiintoista tutustua samanikäisten nuorten elämään kehitysmaissa, sillä he voivat helpommin samaistua itsensä ikäisten nuorten ajatuksiin ja elämän tilanteisiin.

Haastateltavat toivoivat, että konkreettinen tieto kehitysmaan tilanteesta ja elämästä siellä tulisi kehitysmaan nuorten itsensä kertomana esimerkiksi videomateriaalien kautta. Haastateltavien mielestä on hyvä nähdä niiden ihmisten kasvot, joiden kanssa kehitysyhteistyötä tehdään. Varsinkin haastatteluun osallistuneilta oppilaskuntien ohjaavilta opettajilta tuli pyyntö saada lisää laadukasta videomateriaalia, jota voi hyödyntää oppitunneilla kansainvälisyyskasvatuksessa.

Haastatteluun osallistuneiden ohjaavien opettajien mukaan videomateriaalit ovat erinomaisen hyviä oppitunneilla käytettäväksi. Ne tulisi olla helposti saatavilla Internetistä esimerkiksi youtuben kautta selkeiden hakusanojen avulla. Opettajat korostivat sitä, että oppitunneilla hyödynnettävän videomateriaalin tulee olla kestoaltaan sopivan pituista, jotta sitä voidaan helposti käyttää kansainvälisyyskasvatuksen tukena esimerkiksi informaatiopaketteina sekä kiinnostuksen ja keskustelun herättäjänä. Ehdotuksena olivat noin viiden (5) minuutin mittaiset videopätkät. Yli kymmenen minuutin kestoiset videot koettiin liian pitkiksi oppitunnilla näytettäväksi. Toisaalta, jos videomateriaali on pitkä, tulisi siitä olla helposti löydettävissä osioita, joita voisi sellaisenaan käyttää lyhyemmässäkin muodossa oppitunnilla.

Useassa haastattelussa tuli esiin toivomus vuorovaikutuksen lisäämisestä kehitysmaan nuorten ja suomalaisten nuorten välille Taksvärkki-kampanjan yhteydessä. Kansainvälisyyskasvatusta voitaisiin tehdä vuorovaikutuksellisemmin nykyaikaista teknologiaa hyödyntäen. Haastateltavat antoivat ehdotuksia reaaliaikaisten skype- ja chat-keskustelujen järjestämisestä suomalaisten ja kehitysmaan nuorten välille, sekä keskustelufoorumien luomisesta Internetiin. Haastatteluun osallistuneilta ohjaavilta opettajilta tuli ehdotus verkkokurssien luomisesta kansainvälisyyskasvatuksen tueksi. Muutamassa haastatteluun osallistuneessa lukiossa oltiin kiinnostuneita myös ystävyyskoulutoiminnasta kehitysmaan koulun ja suomalaisen lukion välillä. Opinnäytteen kehitysehdotuksissa kappaleessa 7.3 ”Vuorovaikutuksen lisääminen suomalaisten ja kehitysmaan nuorten välille” avaan edellä mainittuja vastavuoroisen vuorovaikutuksen muotoja yksityiskohtaisemmin.

Haastatteluun osallistuneet lukioiden oppilaskuntien hallitusten edustajat kertoivat haastatteluissa, että toiminnallisuuden ja tiedon yhteenliittäminen kansainvälisyyskasvatuksessa lisää lukiolaisten kiinnostusta. Ehdotettiin, että kansainvälisyyskasvatusta toteutettaisiin Taksvärkki-kampanjan yhteydessä toiminnallisin menetelmin esimerkiksi pelien, ryhmätöiden tai kiertopistetyöskentelyn muodossa. Lukiolaiset kertoivat, että toiminnan hauskuus ja vaihtelevat työskentelymuodot ovat omiaan lisäämään lukiolaisten kiinnostusta kansainvälisyyskasvatusta kohtaan. Perinteistä opetustyyliä, jossa opettaja seisoo luokan edessä luennoimassa ja näyttämässä kuvia, ei pidetty motivoivana. Seuraavassa otteessa erään Turun seudun lukion oppilaskunnan hallituksen edustajien haastattelusta mietitään kansainvälisyyskasvatuksen toiminnallisuutta.

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Niitä vois käydä läpi jollain toiminta jutulla, että voidaan käydä niin sanottuja toimintapisteitä läpi ja käydä jotain ihan yksinkertaisia, erilaisia juttuja läpi. Niin, että jokainen oppilas pääsisi itse tekemään siinä kohtaa. Ja että voi itse vaikuttaa siihen, mitä se halua nähdä ja mitä se halua tehdä.”

(Turun seutu, hallituksen sihteeri) ”Se on totta. Että pääsisi itse toteuttamaan jotain konkreettisesti. Aina jos tulee joku nettisivu tai joku lappu eteen, että tästä saa lisätietoa, niin ei siellä tuu välttämättä käytyy, eikä sitä tuu välttämättä luettua ikinä.”

(Turun seutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Yleensä annetaan kauheen yleismaailmallinen kuva siitä, että puhutaan bilsan tai maantsan tunnilla, no maantsan nyt lähinnä, niin siellä annetaan tosi geneerinen kuva siitä, mitä se niin kun on kehitysmaissa ja mistä on kysymys. Jos siihen käytetään 45 minuuttia ja sit mennään eteenpäin niin, se on vähän mitään sanomaton.”

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Ja sit kans se, että kuinka moni oikeesti muistaa sen seuraavana päivänä. Jos siitä tehdään vähän jännittävämpää, niin ihmiset ehkä muistaa sen ja haluukin ehkä tietää siitä enemmän. Jos siitä tehdään vaikka lautapelin tyylinen ja pelataan jotain hauskaa ja seurallista. Niin totta kai se jää paljon paremmin päähän kuin se, että istutaan ja kuunnellaan, kun joku puhuu jotain.”

Muutamit haastatteluun osallistuneista lukioiden oppilaskunnan edustajista ja ohjaavista opettajista ehdottivat, että lukiossa järjestettäisiin

paneelikeskusteluita, jonka teemana olisi kansainvälisyyskasvatus ja kehitysyhteistyö. Paneelikeskusteluun voisi osallistua lukiolaisten lisäksi aiheiden asiantuntijoita, esimerkiksi Taksvärkki ry:n edustaja. Hyvänä ajatuksena pidettiin myös kansainvälisyyskasvatus-teemapäivän järjestämistä lukiossa Taksvärkki-kampanjan yhteydessä.

Haastateltavat pitivät tärkeänä sitä, että Taksvärkki-kampanjan yhteydessä toteutettava kansainvälisyyskasvatus on lukiolaisille suunnattua. Muutamit haastateltavista korostivat lukiolaisten kykyä ajatella kriittisesti. Lukiolaiset ovat kiinnostuneita pohtivasta lähestymistavasta ja syy-seuraussuhteiden hahmottamisesta. Haastatteluissa mainittiin, että lukiolaiset pystyvät vastaanottamaan maailmalla tapahtuvat asiat sellaisina kuin ne ovat. Heille voidaan antaa tietoa tosiasioista, jotka liittyvät eriarvoisuuteen tai ihmisryhmien huono-osaisuuteen maailmassa. Haastateltavat kokivat, että lukiolaisten ja yläkouluikäisten välillä on selkeä ero siinä, millä tavalla kansainvälisyyskasvatusta heidän kanssaan voidaan tehdä. Yleisesti ottaen ajateltiin, että lukiolaiset pystyvät keskittymään paremmin ja kiinnostuvat tiedollisesti haastavammasta, pohdiskelevasta ja kriittiseen ajatteluun kannustavasta lähestymistavasta.

6.5 Oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjassa

Haastatteluista kävi ilmi, että eri lukioissa oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjan toteutuksessa on hyvin erilainen. Muutamassa haastatteluun osallistuneessa lukiossa oppilaskunnan tehtäväksi jäi vain päätöksen tekeminen siitä, minne päivätyökeräyksestä saadut varat lahjoitetaan. Toisaalta haastatteluihin osallistui myös lukioita, joissa oppilaskunnan hallitus hoitaa Taksvärkki-kampanjaan liittyvän organisoinnin kokonaisuudessaan alusta loppuun asti.

Yleensä lukiossa Taksvärkki-kampanjan organisoitiin sisältyä kampanjasta tiedottaminen, kampanjaan mahdollisesti liittyvän kansainvälisyyskasvatuksen suunnittelu, sekä päivän työstä saatujen rahojen keräys ja tilitys. Kampanjan

tiedottamiseen voi kuulua esimerkiksi esitteiden ja oppaiden jakamista, aamunavausten pitämistä, kansainvälisyyskouluttajan kutsumista kouluvierailulle ja tuettavan hankkeen etenemisestä tiedottamista Taksvärkkipäivän jälkeen.

Ohjaavien opettajien haastatteluissa nousi esiin toive siitä, että oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjassa voisi tulevaisuudessa olla entistä näkyvämpi. Oppilaskunnan hallitus valitsee päivätyökeräyksen kohteen. Juuri tätä voisi perusteluineen tuoda enemmän esille koko oppilaskunnalle, jotta lukion oppilaat ymmärtäisivät, miksi kyseinen kohde on valittu ja voisivat kokea sen ehkä enemmän omakseen.

Sekä ohjaavien opettajien että oppilaskuntien hallituksen edustajien haastatteluissa nousi esiin ajatus siitä, että oppilaskunnan aktiivinen osallistuminen Taksvärkki-kampanjan toteutukseen olisi perusteltua, sillä kampanjan keskeinen idea on nuorelta nuorelle tapahtuva kehitysyhteistyö ja kansainvälisyyskasvatus. Haastateltavien mukaan Taksvärkki-kampanjan nuorelta nuorelle – idea on lukioissa hyvin tunnettu ja sen on koettu lisäävän lukiolaisten motivaatiota osallistua kampanjaan.

Oppilaskunnan hallituksella olisi enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa lukiossa toteutettavan Taksvärkki-kampanjan toteutukseen, mikäli he olisivat aktiivisesti mukana sen toteutuksessa. Useassa haastattelussa nousi esiin tarve saada lisää tietoa tuettavasta hankkeesta, kohdemaasta ja nuorten elämästä siellä. Mikäli lukion oppilaskunta ottaisi aktiivisen roolin kampanjan organisoijana, oppilaskunnan olisi mahdollista vaikuttaa kampanjan sisältöön esimerkiksi aktiivisen tiedotuksen kautta. Oppilaskunnan hallitus voisi esimerkiksi ottaa itselleen aamunavausvuoroja ja kertoa aamunavauksissa taksvärkkikeräyksen kohteesta tai kutsua kansainvälisyyskouluttajan vierailemaan lukiossa.

Seuraavassa otteessa erään Turun seudun lukion oppilaskunnan hallituksen edustajat pohtivat oppilaskunnan roolia Taksvärkki-kampanjassa.

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Mun mielestä oppilaskunnalla on mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Kyllähän me pystytään. Meillä on aika

suuri valta oppilaskuntana tehdä asioita. Niin mun mielestä me pystyttäisiin saamaan joitakin tärkeitä asioita esille. Ja me pystyttäis järjestämään joitain kansainvälisyyteen liittyviä teemapäiviä, tai jotain tällaisia. Kyllä mä uskon, että se on ihan mahdollista heti, kun saadaan jotkut suunnitelmat ja saadaan siihen vähän potkua taakse.”

(Turun seutu, hallituksen jäsen) ”Mä pidin aamunavauksen just tästä Taksvärkki ry:n Kenia-projektista ja siitä tuli itse asiassa ihan hyvää palautetta. Että voishan sitä aamunavauksiin tuoda. Nytkin on silleen, että soitetaan aamunavauksessa vaan musiikkia, kun opettajille on periaatteessa varattu aina aamunavausvuoro, mut ne ei aina halua käyttää sitä tai ne ei ehdi tekemään aamunavausta. Sitten ne tarjoo niitä oppilaille.”

Seuraava ote erään lukion oppilaskunnan hallituksen haastattelusta Kuopion seudulla kertoo, millä tavalla kyseisen lukion oppilaskunnan hallitus haluaisi järjestää Taksvärkki-kampanjan.

(Haastattelija) ”Miten te oppilaskuntana haluaisitte toteuttaa Taksvärkki-kampanjaa tulevina vuosina? Onko teillä jotain ideoita siihen?”

(Kuopion seutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Nyt kun alkaa sitä enemmän miettimään niin, että saisi sen vähän lähemmäksi oppilaita. Ettei se olisi vaan niin, että se on nyt taksvärkipäivä ja se on kymmenen euroa. No ei tarvi tulla kouluun. ”

(Kuopion seutu, hallituksen taksvärkkivastaava) ”Vaan ihan oikeesti, että kaikki tietäis, minne se menee ja, että sitä oikeesti tarvitaan. Että ei olisi sellaista hälläväliä – asennetta. Että me saatais ihmiset ymmärtämään, minkä takia tämä nyt tehdään ylipäänsä. Ei vaan sen takia, että nyt saatte olla yhden maksullisen päivän poissa koulusta. Ja me nyt lähetetään ne rahat jonnekin, jota te ette kuitenkaan muista. Se, että me informoitaiks aika paljon siitä ja mitä nyt keksitäänkään tässä.”

(Kuopion seutu, hallituksen puheenjohtaja) ”Taksvärkki ois parhaimmillaan sellainen, että olis esimerkiksi teemaviikko. Olisi taksvärkki-viikko. Joka päivä olisi jotain pientä tekemistä, että tutustuttais enemmän siihen kohteeseen ja niihin ihmisiin jotenkin. Olis salitilaisuus ja tämmöistä. Että oikeesti porukka kiinnostuis asiasta. Ja että mahdollisesti seurattaisiin jälkeenpäinkin jotain kohdetta ainakin, ei nyt ehkä ihan jokaista.”

7 KEHITTÄMISEHDOTUKSET TAKSVÄRKKI RY:LLE

Tämä opinnäyte selvittää laadullisen tutkimuksen kautta lukiolaisten osallistumista Taksvärkki-kampanjaan. Opinnäytteen tarkoituksena on selvityksen ohessa antaa konkreettisia kehittämisehdotuksia Taksvärkki ry:lle. Ehdotusten avulla Taksvärkki-kampanjaa on mahdollista kehittää niin, että lukiolaisten osallistuminen kampanjaan voi vahvistua. Tutkimusaineiston analyysin kautta saatujen tulosten perusteella laadin Taksvärkki ry:lle ehdotuksia Taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi.

Tutustuin kevään 2009 aikana Taksvärkki-kampanjaan kampanjamateriaalien ja Taksvärkki ry:n työntekijöiden kanssa käymieni keskustelujen avulla. Tutkimusaineistoa analysoidessani huomasin, että Taksvärkki-kampanjaa toteutetaan käytännössä hyvin eritavoin ja, että kampanjan laadukkuus vaihtelee eri lukioissa. Kampanjan laadukkuudella tarkoitan tässä sitä, kuinka hyvin Taksvärkki ry:n tarjoamia kansainvälisyyskasvatuksen mahdollisuuksia oli hyödynnetty ja millä tavoin kampanjaan osallistuttiin lukiossa. Vaikka perusidea päivän Taksvärkki-työstä oli toteutunut kampanjaan osallistuneissa lukioissa, ei kampanjan tarjoamaa kansainvälisyyskasvatusta välttämättä hyödynnetty riittävästi.

Haastateltavien kommentteista ja toiveista nousi selkeästi esiin se, että kampanjan toteutustapa ei aina ollut lukiolaisille motivoiva ja mielekäs. Tämä johtui pitkälti siitä, että kampanja jäi kestoltaan lyhyeksi ja muusta koulutyöstä irralliseksi yksittäiseksi tapahtumaksi. Kampanjan ohessa toteutettu kansainvälisyyskasvatus jäi usein pintapuoliseksi, eikä Taksvärkki ry:n tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetty kovinkaan tehokkaasti.

Haastatteluaineistosta esiin nousseiden näkökulmien, sekä haastatteluihin osallistuneiden lukioiden opiskelijoiden ja opettajien esittämien näkemysten ja toiveiden perusteella syntyi ehdotus kokonaisvaltaisemman Taksvärkki-kampanjan kehittämisestä. Jotta Taksvärkki-kampanja voitaisiin toteuttaa

lukioissa kokonaisvaltaisemmin ja lukiolaisten osallistumista vahvistaen, on tarpeen pohtia kokonaisvaltaisemman kampanjan mallia.

Tutkimushaastatteluilta nousseiden näkökulmien perusteella kokonaisvaltaisempi Taksvärkki-kampanja voisi rakentua seuraavista elementeistä: kampanja on jatkumo, ei vain päivän rahankeräys; lukion oppilaskunnalla tulisi olla aktiivisempi rooli Taksvärkki-kampanjan toteuttajana; Taksvärkki-kampanjaan liittyvän tiedotuksen kehittäminen; lukiolaisille suunnattu ja heitä osallistava kansainvälisyyskasvatus; vuorovaikutus suomalaisten ja kehitysmaan nuorten välillä, tuettavan hankkeen seuranta sekä mahdollisesti myös Taksvärkki-kampanjan integroiminen osaksi lukio-opetusta. Osa näistä elementeistä oli jo olemassa Taksvärkki ry:n tarjoamassa kampanjassa, mutta käytännössä niiden toteutuminen lukioissa Taksvärkki-kampanjan yhteydessä vaihteli suuresti.

Tutkimusaineiston analyysin valossa näyttää tärkeältä, että Taksvärkki-kampanja muodostaa lukiossa jatkumon, jossa on tiettyjä askeleita niin, ettei kampanja jää vain muutaman päivän pituiseksi ja unohdu sen jälkeen muun koulutyön jatkuessa. Taksvärkki-kampanja on lukiolaisille mielekäs silloin, kun varmistetaan, että osallistujat tietävät, mihin ja miksi rahaa kerätään ja saavat mahdollisuuden tutustua kohdemaahan ja ihmisten elämään siellä. Kehitysyhteistyökysymysten, syy-seuraussuhteiden ja eriarvoisuuden pohtiminen näyttää kiinnostavan lukioikäisiä. Kansainvälisyyskasvatus ja Taksvärkki-kampanjan tarkoituksesta ja kohteesta tiedottaminen on tärkeää ennen taksvärkipäivää, jolloin tehdään töitä rahan keräämiseksi.

Yhtä tärkeää kuin tiedottaminen ennen taksvärkipäivää on keräysvaroin tuettavan kehitysyhteistyöhankkeen seuranta taksvärkipäivän jälkeen. Seurannan kautta lukiolaisten on mahdollista oppia asioita kehitysyhteistyöstä ja elämästä kehitysmaassa sekä nähdä, mihin päivätyökeräyksellä saatuja varoja todella käytetään. Hankkeen seurannalla voidaan lisätä lukiolaisten luottamusta kehitysyhteistyötä kohtaan ja tuottaa kokemus Taksvärkki-kampanjan jatkuvuudesta.

Herääkin kysymys, miten voidaan edesauttaa kokonaisvaltaisemman Taksvärkki-kampanjan toteutumista lukioissa. Taksvärkki ry tuottaa vuosittain laadukasta kansainvälisyyskasvatusmateriaalia ja tarjoaa kouluille palveluja, kuten kansainvälisyyskouluttajien kouluvierailuja. Kampanjamateriaali on monipuolista ja laadukasta, mutta käytännöntasolla kampanjan toteutus lukioissa saattaa keskittyä päivätyökeräykseen.

Tutkimusaineiston analyysin perusteella heikkona kohtana Taksvärkki-kampanjan toteutuksessa näyttää olevan se, ettei lukioissa välttämättä tiedetä, miten järjestää kokonaisvaltaisempi, lukiolaisia motivoiva Taksvärkki-kampanja. Haastatteluaineiston analyysissä kävi ilmi, että lukioiden oppilaskunnan aktiivista roolia Taksvärkki-kampanjan järjestäjänä olisi tarpeen vahvistaa. Jotta oppilaskunnat voivat aktivoitua entisestään, opinnäytteen yhtenä kehitysehdotuksena on oppilaskuntien opastaminen Taksvärkki-kampanjan järjestämisessä. Oppilaskuntien opastamiseksi opinnäyte antaa ehdotuksen vertaisoppaan kehittämisestä ja koulutuksen järjestämisestä lukioiden oppilaskunnasta valittaville Taksvärkkivastaaville.

7.1 Taksvärkki-opas oppilaskunnille

Osallistuin Taksvärkki ry:n henkilökunnalle suunnattuun suunnittelupäivään toukokuussa 2009 ja esittelin siellä tutkimushaastatteluissa esiin nousseita teemoja. Suunnittelupäivän yhtenä tarkoituksena oli miettiä Taksvärkki ry:n Taksvärkki-kampanjan kehittämiseen liittyviä kysymyksiä. Olin koonnut suunnittelupäivää varten alustavia ehdotuksia siitä, miten haastatteluaineiston perusteella Taksvärkki-kampanjaa voitaisiin kehittää niin, että lukiolaisten osallistuminen kampanjaan vahvistuisi. Suunnittelupäivän aikana keskustelin tutkimustuloksista ja kehittämis ehdotuksissa Taksvärkki ry:n työntekijöiden kanssa. Keskeisimmiksi kehittämis ehdotuksiksi muotoutuivat lukioiden oppilaskunnalle suunnatun Taksvärkki-oppaan kehittäminen, koulutusten kehittäminen ja tarjoaminen lukioiden oppilaskuntien edustajille, jotka voisivat myöhemmin toimia lukionsa Taksvärkki-vastaavina, sekä vuorovaikutus mahdollisuuksien luominen suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille.

Opinnäytteen yhtenä kehittämisehdotuksena on luoda oppilaskunnille Taksvärkki-opas, joka opastaa oppilaskuntia järjestämään lukiossa Taksvärkki-kampanjan tavalla, joka on lukiolaisille mielekäs ja motivoiva. Oppaan tarkoituksena on opastaa lukioiden oppilaskuntia Taksvärkki-kampanjan järjestämisessä niin, että se voi tapahtua oppilaskuntavetoisemmin.

Taksvärkki ry:llä oli jo olemassa syksyllä 2008 laadittu opaskirja nimeltä ”Taksvärkki-opas oppilaskunnille”, mutta järjestö toivoi sen sisällön kehittämistä. Kyseinen opas kertoi lyhyesti Taksvärkki-kampanjan idean ja keskittyi tiivistetysti opastamaan kampanjan käytännön toteutuksessa. Opinnäytteen kuvaamien tutkimustulosten ja kehittämisehdotusten perusteella aloin yhteistyössä Taksvärkki ry:n tiedottajan kanssa kehittää Taksvärkki-opasta oppilaskunnille.

Tutkimusaineiston analyysin perusteella Taksvärkki-opas oppilaskunnille – oppaan tulisi sisältää seuraavat keskeiset osa-alueet: lukiolaisten motivointi, käytännönläheiset ohjeet Taksvärkki-kampanjan kokonaisvaltaiseksi järjestämiseksi, tietoa kansainvälisyyskasvatuksesta osana Taksvärkki-kampanjaa, tietoa Taksvärkki ry:stä järjestönä, tietoa Taksvärkki ry:n tekemästä kehitysyhteistyöstä ja sen periaatteista, sekä vaihtoehtoisia tapoja järjestää Taksvärkki-kampanja.

Tutkimusaineiston analyysin valossa Taksvärkki-opas oppilaskunnille – oppaan motivointi-osuuden olisi tarpeen sisältää tietoa siitä, mitä nuori voi saada ja antaa osallistuessaan Taksvärkki-kampanjaan eli miksi kampanjaan osallistuminen on hyödyllistä. Lisäksi on olennaista, että motivaatio-osuudessa on tietoa kampanjasta kokonaisuutena, joka pitää sisällään paljon muutakin kuin rahankeräyspäivän. Opinnäytteen luvussa 3.2 on kuvattu kansainvälisyyskasvatusta, jonka tulisi kuulua olennaisena osana kampanjan toteutukseen päivätyökeräyksen rinnalla.

Nuorten osallistuminen Taksvärkki-kampanjaan on parhaimmillaan vastavuoroista antamista ja vastaanottamista. Seuraavaksi kuvaan tietoja, joita oppilaskunnille suunnatun oppaan motivointi-osuudessa on haastatteluaineiston

analyysin perusteella tarpeellista olla vastavuoroisuuden toteutumiseksi. Motivointi-osuudessa on hyvä kertoa, että osallistumalla Taksvärkki-kampanjaan suomalainen nuori voi tukea samanikäisiä kehitysmaassa asuvia nuoria ja oppia samalla heidän elämästään ja kulttuuristaan. Suomalainen nuori voi saada yhteyden kehitysmaan nuoriin ja kommunikoida heidän kanssaan. Taksvärkki-päivän aikana nuori saa työkokemusta ja tietoa työelämästä. Motivointi-osuudessa voidaan nostaa esille se, että osallistuessaan Taksvärkki-kampanjaan nuori voi oppia hyödyllisiä asioita kansalaisvaikuttamisesta ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta kehitysyhteistyön kautta.

Oppaan motivointi-osuudessa on hyvä tuoda esiin, että Taksvärkki-kampanjassa ollaan yhdessä tekemässä töitä hyväksi ja tärkeäksi koetun asian puolesta. Tekemisen tulisi olla hauskaa ja mielekästä. Taksvärkki-kampanjaan osallistuvat lukiot muodostavat valtakunnallisen verkoston. Kun nuori tiedostaa, että useissa lukioissa eri puolilla Suomea järjestetään Taksvärkki-kampanja, hän voi kokea kuuluvansa osaksi suurempaa kokonaisuutta. Oppaan motivointi-osuudessa onkin tärkeää antaa tietoa kampanjan valtakunnallisuudesta ja osallistujamäärästä. Lisäksi on olennaista kertoa, kuinka suuri osuus keräysvaroista menee suoraan kehitysyhteistyöhankkeeseen ja kuinka suuri on muiden kulujen osuus. Nämä tiedot edesauttavat toiminnan läpinäkyvyyden ja luotettavuuden toteutumista.

Lukioiden oppilaskuntien edustajien haastatteluissa tuli ilmi, että oppilaskunnilla ei välttämättä ole kokemusta kampanjoiden järjestämisestä. Tutkimushaastatteluissa toivottiinkin konkreettista opastusta siinä, miten oppilaskunta voi järjestää Taksvärkki-kampanjan niin, että se sisältää päivätyökeräyksen lisäksi myös kansainvälisyyskasvatusta ja on lukiolaisille mielekkäämpi ja kiinnostavampi kokonaisuus. Haastatteluaineiston analyysin perusteella oppaaseen on tärkeää koota käytännönläheiset ohjeet Taksvärkki-kampanjan toteuttamiseksi. Käytännön organisointiin liittyvän kuvauksen lisäksi ohjeiden tulisi neuvoa, kuinka vastuuta voidaan jakaa kampanjaa organisoitaessa. Ohjeiden tulisi olla selkeät ja helposti ymmärrettävät.

Erään haastatteluun osallistuneen lukion oppilaskunnan hallituksen edustajat ehdottivat, että Taksvärkki ry suunnittelisi viikkokalenterin, johon olisi kirjattuna viikoittain tehtävät, joita oppilaskunnan tai muun Taksvärkki-kampanjaa organisoivan tahon tulisi tehdä kampanjaa järjestettäessä. Viikkokalenterista olisi apua kampanjan järjestämiseen liittyvien tehtävien hahmottamisessa ja ajoittamisessa. Haastattelussa tuli ilmi, että oppilaskunnat tai muut Taksvärkki-kampanjaa lukiossa järjestävät tahot eivät aina osaa varata riittävästi aikaa kampanjan järjestämiseen ja välttämättä ei tiedetä, mitä kampanjaan voitaisiin sisällyttää. Tällöin voi käydä niin, että kampanja jää irralliseksi, kestoaltaan lyhyeksi tapahtumaksi, joka sisältää päivätyökeräyksen ja pinnallisen informaation keräyskohteesta.

Taksvärkki-kampanjaan liittyy olennaisen tärkeänä osana kansainvälisyyskasvatus. Kampanjaa järjestäessä on hyvä miettiä, millä tavalla kansainvälisyyskasvatusta halutaan toteuttaa lukion Taksvärkki-kampanjassa. Oppilaskunnille suunnatun oppaassa voidaan antaa tietoa Taksvärkki ry:n tarjoamista kansainvälisyyskasvatusmateriaaleista ja palveluista, sekä antaa ideoita siihen, miten kampanjassa voidaan toteuttaa kansainvälisyyskasvatusta.

Oppilaskunnille suunnatun Taksvärkki-oppaan on tarpeellista sisältää motivointi-osuuden ja kampanjan järjestämiseen liittyvien ohjeiden lisäksi informaatiota Taksvärkki ry:stä järjestönä sekä Taksvärkki ry:n toteuttamasta kehitysyhteistyöstä ja sen periaatteista. Kehitysyhteistyöhön liittyvän informatiivisen osion ohessa on hyvä kertoa, millä tavalla Taksvärkki-kampanjaan osallistuneet lukiot voivat seurata kehitysyhteistyöhankkeen etenemistä.

7.2 Koulutusta Taksvärkki-vastaaville

Toinen opinnäytteen antama kehittämisehdotus on tarjota koulutusta lukioden oppilaskuntien edustajille, jotka voivat koulutuksen jälkeen ottaa vastuuta Taksvärkki-kampanjan järjestämisestä ja siihen liittyvästä tiedotuksesta omassa lukiossaan. Koulutuksen käyneet oppilaskuntien edustajat olisivat lukionsa niin

sanottuja Taksvärkki-vastaavia. Seuraavaksi esittelen ehdotusta Taksvärkki-vastaavien koulutuksesta ja käytännön tehtävistä. Olen koontanut ehdotuksen tutkimusaineiston analyysin perusteella ja se on yksi mahdollinen malli toteuttaa koulutus.

Koulutuksia on hyvä järjestää eripuolilla Suomea niin, että mahdollisimman monilla Taksvärkki-kampanjaan osallistuvalla lukiolla on mahdollisuus lähettää oppilaskunnan edustaja koulutukseen. Koulutuksen tarkoituksena on antaa oppilaskuntien edustajille tietoa ja työkaluja, joita tarvitaan Taksvärkki-kampanjan järjestämisessä.

Taksvärkki-kampanjaan, kehitysyhteistyöhankkeeseen ja kansainvälisyyskasvatukseen liittyvän tiedon lisäksi koulutuksessa voidaan harjoitella osallistavien menetelmien käyttöä, jotta tulevat Taksvärkki-vastaavat voivat myöhemmin hyödyntää niitä fasilitoidessaan opintotuokioita lukiossaan. Fasilitoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ryhmätyöskentelyn vetämistä tavalla, joka mahdollistaa ja helpottaa erilaisten ihmisten osallistumista yhteiseen työskentelyyn (Laitinen 2002, 9). Ryhmätyöskentelyn vetäjä, fasilitaattori, on mahdollistaja, käynnistäjä ja myötävaikuttaja, joka houkuttelee ryhmäläisiä ilmaisemaan omia näkökulmiaan (Laitinen 2002, 76).

Koulutuksessa oppilaskuntien edustajat voivat tehdä myös alustavan suunnitelman siitä, miten Taksvärkki-kampanja tullaan toteuttamaan kussakin lukiossa. Suunnitelmaa tehtäessä voidaan hyödyntää opasta nimeltä Taksvärkki-opas lukion oppilaskunnille, jonka kehittämistä on tarkempi kuvaus tämän opinnäytteen kappaleessa 7.1.

Koulutuksen jälkeen Taksvärkki-vastaavat voivat koota lukiossaan opintopiirin, johon osallistuu yksi tai kaksi edustajaa jokaisesta lukion ryhmänohjaajan ryhmästä. Opintopiirissä voidaan yhdessä tutustua Taksvärkki-kampanjaan liittyvään kansainvälisyyskasvatusmateriaaliin ja kampanjaesitteisiin sekä valmistautua esittelemään niistä saatua tietoa omalle ryhmänohjaajan ryhmälle ja herättämään keskustelua aiheesta. Taksvärkki-vastaava voi käyttää

opintopiiriä fasilitoidessaan esimerkiksi koulutuksessa opittuja osallistavia menetelmiä.

Ennen varsinaista Taksvärkki-päivää opintopiirissä olleet opiskelijat voivat fasilitoida Taksvärkki-kampanjaan ja kansainvälisyyskasvatukseen perehdyttävän opintotuokion omassa ryhmänohjaajan ryhmässään. Taksvärkki-päivän jälkeen voidaan järjestää toinen opintotuokio, jonka tarkoituksena on Taksvärkki-päivän rahoilla tuetun hankkeen seuranta. Koska Taksvärkki-kampanjassa kerätään rahaa seuraavana vuonna alkavaan kehitysyhteistyöhankkeeseen, seuranta kohdistuisi vuotta aiemmin Taksvärkki-kampanjan rahoilla tuettuun meneillään olevaan hankkeeseen. Näin kaikki Taksvärkki-kampanjaan osallistuvat lukiolaiset saisivat tietoa kampanjasta ja kehitysyhteistyöhankkeesta ja saisivat mahdollisuuden osallistua keskusteluun kansainvälisyydestä ja kehitysyhteistyöstä.

Lukioissa oppilaskuntien hallituksen jäsenten vaihtuvuus on suhteellisen nopeaa. Haastateltavien mukaan oppilaskunnan hallituksen jäsenenä ollaan yleensä yksi tai kaksi (1-2) vuotta. Mikäli lukion oppilaskunnasta valitaan Taksvärkki-vastaava, voidaan olettaa, että hän on tehtävässään enintään kaksi vuotta. Toiminnan jatkuvuuden kannalta olisikin tärkeää, että Taksvärkki-vastaava jakaa oppimansa tiedon ja käytännön kokemuksen seuraavan Taksvärkki-vastaavaksi valitun opiskelijan kanssa ennen kuin hän siirtyy pois tehtävästään.

7.3 Vuorovaikutusta suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille

Kolmas tämän opinnäytteen Taksvärkki ry:lle antama kehittämissuositus on luoda vuorovaikutusta suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille. Tutkimushaastatteluissa tuli selkeästi esiin toivomus vuorovaikutuksen lisäämisestä kehitysmaan nuorten ja suomalaisten nuorten välille. Kansainvälisyyskasvatusta voitaisiin tehdä Taksvärkki-kampanjan yhteydessä vuorovaikutuksellisemmin nykyaikaista teknologiaa hyödyntäen.

Haastatteluaineiston analyysin perusteella voidaan sanoa, että lukiolaisten motivaatiota osallistua Taksvärkki-kampanjaan lisää keräyskohteen koskettavuus ja läheisyys. Toivottiin, että Taksvärkki-keräyksen tuotolla tuetaan lapsia ja nuoria ja, että heidän elämäänsä ja heihin ihmisinä on mahdollista tutustua. Samat arvot vaikuttivat myös lukioiden oppilaskuntien hallituksissa tehtäessä päätöstä siitä, mihin päivätyökeräyksellä saadut rahat lahjoitetaan.

Tutkimushaastatteluissa tuli esiin toivomus, että Taksvärkki-kampanjan yhteydessä suomalaisille ja kehitysmaan nuorille annettaisiin mahdollisuus keskustella keskenään. Haastateltavat antoivat ehdotuksia chattien ja skype -keskustelujen käyttämisestä niin, että suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille saataisiin luotua vuorovaikutusta. Chatin ja skype -keskustelun etuna on se, että vuorovaikutus tapahtuu reaaliajassa. Reaaliaikaisessa keskustelussa on mahdollista saada hyvinkin nopeasti kokemus vastavuoroisesta vuorovaikutuksesta. Tällöin ihmisistä voi tulla toisilleen oikeita, tuntevia ja eläviä ihmisiä. Nuoret voivat oppia toistensa kulttuureista ja elämästä suoran kommunikoinnin kautta.

Haastateltavat antoivat ehdotuksia vuorovaikutuksen lisäämiseksi myös muilla tavoin, mikäli chatti- tai skype -keskustelujen toteuttaminen on käytännössä haastavaa. Internetiin voitaisiin luoda foorumi, johon suomalaiset lukiolaiset voivat esimerkiksi lähettää kysymyksiä ja saada kehitysmaan nuorilta vastauksia tietyn ajan sisällä. Vuorovaikutuksen osapuolten ei tarvitsisi ajoittaa keskustelua reaaliaikaan, vaan kommunikointi tapahtuisi tietyllä aikasäteellä.

Muutaman ohjaavan opettajan taholta ehdotettiin verkkokurssin luomista kansainvälisyyskasvatuksen välineeksi Taksvärkki-kampanjan yhteydessä. Verkkokurssi voi tiedon lisäksi sisältää kansainvälisyyskasvatuksen teemoihin sopivia ryhmäkeskusteluja Internetissä sekä mahdollisesti Internet yhteyden myös kehitysmaiden nuoriin. Seuraava lainaus erään pääkaupunkiseudun lukion ohjaavan opettajan haastattelusta antaa ideoita vuorovaikutuksen luomisesta suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välille.

(Pääkaupunkiseutu, ohjaava opettaja) ”Yhteistyö (järjestön kanssa) olisi hyödyllistä ja kivaa, jos saatais vielä viestiä tuolta itse paikanpäältäkin.

Ettei se vaan olisi niin, että joku tyyppi käy meille kertomassa tai me käydään lahjoittamassa jollekin järjestölle. Vaan kohdemaasta tulisi joku viesti meille tai jotain tietoa. Nyt kun on näitä videoneuvottelulaitteita, niin voisi saada yhteyden sinne ja käydä keskustelua. Tai soitettais skypeillä tai jotain. Jos esimerkiksi Madagaskarilla on mahdollisuus johonkin sellaiseen. Tai vaikka joku madagaskarilainen nuori kertomaan tänne, miten hän on hyötynyt. Siis sehän ois se hienoin eikä se, että meille kertoo joku järjestö X jostain jotain.”

Taksvärkki ry:n tehtävänä suomalaisten ja kehitysmaiden nuorten välisen vuorovaikutuksen lisäämisessä voisi liittyä vuorovaikutuskanavien luomiseen kuten keskustelufoorumien perustamiseen ja ylläpitämiseen sekä keskustelu mahdollisuuksien tarjoamiseen. Käytännössä tulisi luoda kehitysmaan nuorille ja suomalaisille nuorille mahdollisuudet käyttää Internetiä ja järjestää keskustelua varten yhteisiä aikoja.

Muutamassa haastatteluun osallistuneessa lukiossa oltiin kiinnostuneita ystävyyskoulutoiminnasta kehitysmaan koulun ja suomalaisen lukion välillä. Toivottiin, että Taksvärkki ry järjestäisi yhteyksiä mahdollisiin ystävyyskouluihin tai muihin yhteisöihin kehitysmaassa. Toiminta ystävyyskoulun tai ystävyysyhteisön kanssa voisi elävöittää kansainvälisyyskasvatusta sekä tuoda suomalaisia ja kehitysmaiden nuoria lähemmäksi toisiaan. Lisäksi se voisi tuoda jatkuvuutta Taksvärkki-kampanjaan, joka on muuten saattanut jäädä irralliseksi osaksi lukion muuhun toimintaan nähden. Käytännössä ystävyyskoulujen väliseen vuorovaikutukseen voi kuulua esimerkiksi kirjeenvaihto sähköpostitse tai kirjeitse ja vierailuja ystävyyskouluun. Lukion seinälle voidaan tehdä ystävyyskoulu-ilmoitustaulu, johon voidaan laittaa näkyville ajankohtaista asiaa ja kuvia ystävyyskoulusta. Seuraava lainaus erään ohjaavan opettajan haastattelusta kuvaa tarvetta pitkäjänteiseen vuorovaikutukseen.

(Tampereen seutu, ohjaava opettaja) ”Mun mielestä se olisi hyvä, että tällainen toiminta kulkisi enemmän koulun mukana koko tän vuoden ajan, eikä vain syksyllä. Tarvittaisiin oikeata konkreettista, pitkäjänteistä vuorovaikutusta jonkun yhteistyökumppanin kanssa siellä.”

Taksvärkki ry:n rooli ystävyyskoulutoiminnassa olisi toimia ns. välikätenä suomalaisten ja kehitysmaiden koulujen tai muiden yhteisöjen välillä organisoiden yhteistyötä ystävyyskoulujen muodossa. Ehdotettiin, että

ystävyysskoulu tai -yhteisö etsittäisiin samalta alueelta, joka on myös Taksvärkki-kampanjan kehitysyhteistyön kohde. Tällöin Taksvärkki-kampanja voitaisiin kokea mielekkäämpänä ja siihen saataisiin lisää jatkuvuutta.

7.4 Taksvärkki-kampanjan integroiminen osaksi lukio-opetusta

Taksvärkki-kampanja toteutetaan lukioissa muun koulutyön ohessa koulupäivien aikana. Useimmissa lukioissa tiedotetaan kampanjasta ja keräysvaroin tuettavasta kehitysyhteistyöhankkeesta ennen varsinaista Taksvärkki-päivää esimerkiksi lukion yhteisessä aamunavauksessa, koulun keskusradion kautta tehtävissä kuulutuksissa tai ryhmänohjaajan tunnilla. Kaikissa haastatteluun osallistuneissa lukioissa tiedotettiin Taksvärkki-päivän jälkeen, kuinka paljon rahaa Taksvärkki-päivän aikana on kerätty. Keräysvaroin tuettavan kehitysyhteistyöhankkeen etenemistä ei kuitenkaan seurattu.

Useissa haastatteluissa tuli ilmi, että Taksvärkki-kampanja koetaan irrallisena osana suhteessa lukion arkeen ja muuhun koulutyöhön. Eräs haastateltava kuvasi ilmiötä niin, että Taksvärkki-päivä tulee ja sitten se taas menee ja kampanja unohdetaan siihen asti, kunnes seuraavana vuonna tulee taas uusi kampanja.

Haastatteluaineiston analyysin perusteella Taksvärkki-kampanjan käytännön toteutuksessa tarvittaisiin enemmän jatkuvuutta niin, että kampanja näkyisi ja olisi olemassa pidemmällä aikavälillä lukion arjessa. Taksvärkki-päivän ympärille olisi hyvä rakentaa enemmän kansainvälisyyskasvatusta ja kehitysyhteistyöhankkeen seurantaa. Haastateltavat toivoivatkin, että keräysvaroin tuettavaa kehitysyhteistyöhanketta seurattaisiin Taksvärkki-päivän jälkeen. Haluttiin kuulla, miten hanke etenee ja mitä keräysvaroin on saatu aikaan. Käytännöntasolla tämä tarkoittaisi suunnitelmallisempaa kampanjan toteutusta lukiossa.

Opinnäytteen kappaleessa 7.2 Koulutusta Taksvärkki-vastaaville kuvattiin yksi tapa lisätä kansainvälisyyskasvatusta ja hankkeen seurantaa Taksvärkki-

kampanjan yhteydessä. Kyseisessä mallissa lukion oppilaskunnalla on aktiivinen rooli ja malliin liittyy oppilaskunnan edustajien koulutusta ja opintopiirien fasilitointia.

Toinen haastatteluissa syntynyt ehdotus on myös oppilaskuntavetoinen, mutta siihen ei liity Taksvärkki-vastaavien koulutusta tai opintopiiritoimintaa. Haastateltavat ehdottivat, että oppilaskunnasta valitaan Taksvärkki-vastaava tai pieni ryhmä, jonka tehtävänä on seurata Taksvärkki-kampanjan ja kehitysyhteistyöhankkeen etenemistä ja tiedottaa siitä lukiossa. Tiedotus tapahtuisi esimerkiksi koko lukiolle yhteisten aamunavauksien muodossa sekä koulun yhteisissä juhlissa esimerkiksi lukukauden päättyessä joulujuhlissa ja kevätjuhlissa. Näin Taksvärkki-kampanja saisi jatkuvuutta ja pysyisi mukana muun koulutyön rinnalla. Lisäksi Taksvärkki-kampanjaan osallistuneet saisivat tietoa kehitysyhteistyöhankkeen etenemisestä. Tiedotuksen yhteyteen voisi lisätä esimerkiksi pohdintatehtäviä niin, että lukiolaiset voisivat hetkeksi syventyä kehitysyhteistyökysymyksiin ja kansainvälisyyskasvatuksen teemoihin.

Haastatteluun osallistuneet ohjaavat opettajat miettivät, miten Taksvärkki-kampanja olisi mahdollista integroida osaksi lukion kansainvälisyyskasvatusta ja lukio-opetusta. Pidemmälle aikavälille sijoittuvan kampanjatiedotuksen ja kehitysyhteistyöhankkeen seurannan lisäksi opettajat ehdottivat Taksvärkki-kampanjan integroimista lukiokursseihin.

(Tampereen seutu, ohjaava opettaja 1.) ”Taksvärkki pitäis oikeasti liittää jonkun kurssin sisältöön. Silloin siitä ei koskaan tarvitsisi pitää sitä samaa jokavuotista keskustelua: ”juupas, eipäs, järjestetäänkö”. Sitten se olisi selkeästi ja siitä saisi tällaisen laajemman kokonaisuuden ja se oikeasti tukisi vastuullisuutta, kansainvälisyyttä ja tällaista kaikkea, hyviä tarkoituksia.”

(Tampereen seutu, ohjaava opettaja 2.) ”Itse asiassa se olisi todella kehittämisen arvoinen juttu, jos saataisiin se siihen maantieteen kakkoskurssiin.”

Lukion maantiedon toinen kurssi on kaikille lukiolaisille pakollinen kulttuurimaantieteen kurssi. Erään haastateltavan mukaan kulttuurimaantieteen kurssi sisältää teemoja, joiden osana Taksvärkki ry:n tarjoamaa

kansainvälisyyskasvatusmateriaalia ja -palveluja voitaisiin hyvin hyödyntää. Saman kurssin yhteyteen opettajat toivoivat vuorovaikutusta suomalaisten nuorten ja kehitysmaan nuorten välille Internetin välityksellä esimerkiksi luomalla keskustelufoorumia, jossa kommunikointi voisi tapahtua.

Taksvärkki ry:n tarjoamaa kansainvälisyyskasvatus materiaalia voitaisiin hyödyntää enemmän myös muiden lukion oppiaineiden, kuten kielten, uskonnon ja etiikan tunneilla. Kansainvälisyyskasvatusmateriaalin tulisi olla mahdollisimman helposti saatavilla. Varsinkin kansainvälisyyskasvatukseen soveltuvaa videomateriaalia kaivattiin lisää. Videomateriaalin tulisi olla helposti saatavilla hakusanoin esimerkiksi youtuben kautta, jotta opettajat voivat käyttää sitä oppituntien osana ilman suurempia ennakkovalmisteluja.

Ohjaavilta opettajilta tuli ehdotus, että lukioon kehitettäisiin yhteistyössä järjestöjen kanssa kurssi, jonka yhteydessä opiskelijat ottaisivat vastuuta Taksvärkki-kampanjan järjestämisestä, tiedottamisesta ja seurannasta. Ehdotuksena oli, että kurssi olisi vapaasti valittava yhteiskuntaopin ja maantieteen yhteistyökurssi, joka perehdyttäisi opiskelijat kansalaisvaikuttamiseen ja kansainvälisyyteen. Ohjaavien opettajien mukaan yhteistyö lukion ja järjestöjen välillä on suotavaa.

8 POHDINTA JA YHTEENVETO

Tämän opinnäytteen tarkoituksena oli selvittää, kuinka lukiolaisten osallistumista Taksvärkki ry:n toteuttamaan Taksvärkki-kampanjaan voidaan vahvistaa. Tutkimus toi uutta tietoa ennen kaikkea lukiolaisten osallistumiseen ja kiinnostukseen vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa saatiin kampanjan järjestämisestä lukiolaisille mielekkäämmällä tavalla, joka mahdollistaa oppilaskunnan aktiivisemmän roolin kampanjan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tutkimuksen tärkeimmät tulokset kertovat Taksvärkki ry:n ja Taksvärkki-kampanjan tunnettavuudesta,

päätöksentekoprosessista ja valintoihin vaikuttavista arvoista lukioissa, sekä tekijöistä, jotka lisäävät lukiolaisten motivaatiota osallistua kampanjaan. Tutkimustulokset kuvaavat myös lukiolaisten toivomuksia kampanjan yhteydessä toteutettavan kansainvälisyyskasvatuksen suhteen. Tutkimustulosten mukaan lukion oppilaskunnan roolia ja lukiolaisten osallisuutta on perusteltua vahvistaa Taksvärkki-kampanjassa.

Tutkimusprosessin aikana useat kysymykset nousivat pohdintaani ja niissä voikin olla siemeniä jatkotutkimuksia ajatellen. Opinnäytettä tehdessäni pohdin, mitä osallistuminen ja vaikuttaminen oikeastaan merkitsevät nuorille itselleen. Miksi nuoret haluavat olla mukana ja mihin he haluavat osallistua? Mihin asioihin nuorten huomio kääntyy, kun heillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa? Entä onko koulu ympäristönä sellainen paikka, jossa lukiolaiset haluavat olla aktiivisia osallistujia? Onhan mahdollista, että nuorille mielekkäämmät foorumit ovat jossain muualla, paikoissa, joihin eivät arkipäivän opiskeluvollisuuden ja opettajien auktoriteetti ylety. Opetussuunnitelmat määrittelevät pitkälti koulun arkea. Opiskelun tahti on kiivas ja aikataulut ovat tiukkoja niin opettajilla kuin oppilailakin. Herää kysymys, millaista osallistumista lukio mahdollistaa ja sallii.

Nykypäivänä voi osallistua monella tavalla, kansalaisaktiivisuutta ja vaikuttamisen muotoja on monenlaisia ja niitä voi toteuttaa erilaisissa konteksteissa. On mielenkiintoista, millaisia osallistumisen muotoja nuorille on avoinna koulumaailmassa ja yhteiskunnassa, sekä millaisia rooleja heille osallistujina tarjotaan. Positiivisessa muodossa näkisin osallistumisen sellaisena, että yksilöt saisivat itse valita, mihin he haluavat osallistua ja heille luotaisiin mahdollisuudet osallistumiseen ja ryhmään tai yhteisöön kuulumiseen heille mielekkäällä tavalla.

Lukiolaisten osallistumiseen vaikuttaa kaksi olennaista asiaa. Ensiksikin lukiolaisten ja oppilaskuntien oma kiinnostus osallistua ja vaikuttaa. Toisena yhtä tärkeänä tekijänä, ja osallistumisen edellytyksenä, ovat tarjolla olevat mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa. Opiskelijat eivät välttämättä tiedosta oikeuttaan osallistumiseen ja osallisuuteen, mikäli he eivät ole tottuneet osallisuutta mahdollistavaan toimintakulttuuriin. Tässä astuu kuvaan koulun

rooli osallistumista mahdollistavana ja siihen kannustavana ympäristönä. Koulussa oppilaat ovat usein opetuksen kohteena ja he saattavat tottua passiiviseen rooliin. Passiivinen rooli voi tuntua tutulta ja turvalliselta. (Nousiainen & Piekkari 2007, 23.)

Taksvärkki ry tarjoaa lukioille vuosittain hyvin valmisteltua kampanjapakettia sekä opetusmateriaaleja, joita toivotaan käytettävän päivätyökeräyksen ympärille rakennettavassa kansainvälisyyskasvatuksessa sekä kampanjan tiedotuksessa. Taksvärkki ry tekee työnsä Taksvärkki-kampanjan mahdollistajana kymmenien vuosien kokemuksella. Jokaisen lukion valinnaksi jää, millä tavalla Taksvärkki ry:n tarjoamia materiaaleja ja palveluja hyödynnetään.

Opinnäytteen teoriaosassa kuvasin osallistumisen portaat – mallin, joka on yksi tapa arvioida osallistumisen tasoa Taksvärkki-kampanjassa. Taksvärkki-kampanjan materiaalit ovat Taksvärkki ry:n valmistelemissa ja osallistuessaan kampanjaan lukiot voivat valmiiden materiaalien avulla rakentaa oman mallinsa tai toimintatapansa, jota he käyttävät toteuttaessaan kampanjan osana muuta opetusta.

Opinnäytteen antamat kehittämissuositukset pyrkivät vahvistamaan lukion oppilaskunnan roolia kampanjan suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa. Kehittämissuosituksia hyödyntämällä lukion oppilaskunnan osallistumisen tasoa voidaan vahvistaa tiedottamisen ja kuulemisen tasolta kohti kumppanuuden tasoa. Kumppanuuden toteutuminen edellyttää, että kohderyhmän jäsenet yhdessä analysoivat tilannetta, suunnittelevat tulevaa toimintaa ja toteuttavat sitä (Horelli ym. 2002, 42).

Taksvärkki-kampanjassa kumppanuuden tasolla tapahtuva osallistuminen tarkoittaisi lukiolaisten osallistumista sekä päivätyökeräyksen että sen ympärillä olevan muun toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Opinnäytteen antamat kehittämissuositukset pyrkivät edesauttamaan kehitysprosessia, joka suuntaa osallistumisen portailla ylöspäin. Oppilaskuntien aktiivisemmän roolin ja osallistumisen vahvistumisen kautta lukiolaisten on mahdollista kokea Taksvärkki-kampanjan enemmän omakseen. Lukiolaisten saadessa osallistua kampanjaan liittyvien asioiden päätöksentekoon ja toteutukseen, motivaatio

kampanjaan osallistumiseen on helpommin sisäistä motivaatiota. Oletuksena on, että aktiivisen osallistumisen kautta nuoret voivat kokevat toiminnan olevan lähempänä heitä itseään.

Opinnäytteen myötä syntyi haaste mahdollisille jatkotutkimuksille. Eräs jatkotutkimusmahdollisuus olisi lähteä tutkimaan sitä, miten kouluympäristö mahdollistaa Taksvärkki-kampanjan kaltaisten kampanjoiden toteuttamisen oppilaita osallistavalla tavalla. Jatkossa voitaisiin myös tutkia järjestöjen ja koulujen väliseen yhteistyöhön liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

Opinnäytteen tutkimustulokset ja niiden pohjalta annetut kehittämissuositukset valmistuivat elokuussa 2009, jolloin annoin opinnäytteen luonnosversion Taksvärkki ry:lle. Järjestössä suhtauduttiin tutkimuksen tuottamaan tietoon ammatillisen vakavasti. Taksvärkki-kampanjan kehittämiseksi ryhdyttiin tekemään töitä opinnäytteen antamien kehittämissuositusten pohjalta syksyn 2009 aikana.

Opinnäytteen valmistuessa marraskuussa 2009 Taksvärkki ry:ssä on jo suunniteltu koulutuksia Taksvärkki-vastaaville ja Taksvärkki-opas oppilaskunnille on hyvää vauhtia valmistumassa. Lukioiden oppilaskuntien aktiivisempaa roolia Taksvärkki-kampanjassa on ryhdytty vahvistamaan. Suomen ja kehitysmaiden koulujen välistä ystävyyskoulutoimintaa on myös alettu organisoida järjestön toimesta. Kampanjan tiedotuksessa on huomioitu opinnäytteen esiintuomat näkökulmat ja ehdotukset. Taksvärkki ry on tiedottanut kohderyhmiään muun muassa järjestön Internet-sivuilla olevista blogeista, joiden avulla kehitysyhteistyöhankkeita voidaan seurata.

Tutkimuksen kautta saatu tieto ja kehittämissuositukset ovat osoittautuneet arvokkaaksi opinnäytteen tilaajalle. Taksvärkki ry:ltä saadun palautteen valossa voidaan todeta, että opinnäyte on saavuttanut sille asetetut tavoitteet ja odotukset. Taksvärkki ry:n lisäksi opinnäytteen tuottamasta tiedosta voivat hyötyä myös muut alan ammattilaiset ja järjestöt, jotka toteuttavat kansainvälisyyskasvatusta, järjestävät kampanjoita tai tekevät yhteistyötä oppilaskuntien kanssa lukioissa.

LÄHTEET

Julkaistut lähteet:

Alasuutari, Pertti 2001. Laadullinen tutkimus (3. uudistettu painos). Tampere: Vastapaino.

Council of Europe Publishing 2008. HAVE YOUR SAY! Manual on the revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life (1. painos). Strasbourg: Council of Europe.

Erwin, Phil 2005. Asenteet ja niihin vaikuttaminen (1. painos). Helsinki: WSOY.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen (5. painos). Tampere: Vastapaino.

Gretshel, Anu 2002. Kunnallisen nuorten osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Anu Gretchel (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – artikkeleita osallisuudesta (1. painos). Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 48-62.

Hirsjärvi, Sirkka. Remes, Pirkko. & Sajavaara, Paula 2002. Tutki ja kirjoita (6.-8. painos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 1980. Teemahaastattelu (1. painos). Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.

Horelli, Kyttä & Kaaja 2002. Lasten ja nuorten osallistumista tukevia menetelmiä. Teoksessa Anu Gretchel (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – artikkeleita osallisuudesta (1. painos). Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 31 – 47.

Hämäläinen, Juha & Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka (1. painos). Helsinki: WSOY.

Juholin, Elisa 2006. Communicare! (4. painos). Porvoo: Inforviestintä Oy.

Kurki, Leena 2008. Innostava matkailu (1. painos). Helsinki: Oy FINN LECTURA ab.

Kurki, Leena 2006. Sosiokulttuurinen innostaminen (1. painos). Tampere: Vastapaino.

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys (1. painos). Tampere: Vastapaino.

Laitinen, Hanna 2002. KENEN EHDOILLA? Osallistuminen kehitysyhteistyössä (1. painos). Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus ry KEPA.

Nousiainen, Leena & Piekkari, Ulla 2005. Osallistuva oppilas – yhteisöllinen koulu. Oppilaskunnan ohjaavan opettajan opas (1. painos). Helsinki: Opetusministeriön julkaisuja.

Ruohotie, Pekka 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen (1. painos). Helsinki: Oy Edita Ab.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) 2005. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus (1. painos). Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Salmela-Aro, Katariina & Nurmi, Jari-Erik (toim.) 2002. Mikä meitä liikuttaa – Modernin motivaatiopsykologian perusteet (1. painos). Jyväskylä: PS-kustannus.

Suomen lukiolaisten liitto (julkaisija) 2004. Aktiivitoiminnan opas (1. painos). Helsinki: Suomen lukiolaisten liitto.

Taksvärkki ry 2009d. Bolivia-kampanjan esite.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (1.-2. panos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Yeung, Anne Birgitta 2002. Nuorten osallisuus vapaaehtoistoiminnassa ja seurakunnassa. Teoksessa Anu Gretschel (toim.). Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina (1. painos). Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 76-89.

Julkaisemattomat lähteet:

Kaukinen, Ruut 2007. Osallistamisen ja yhteistoiminnan orientaatio - luennot, 3.5.2007 Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tekijän muistiinpanot.

Elektroniset lähteet:

Finlex 2009. Lukiolaki. Viitattu 30.7.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980629?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Lukiolaki>

Nousiainen, Leena & Piekkari, Ulla 2007. OSALLISTUVA OPPILAS - YHTEISÖLLINEN KOULU koulun kehittämisen kansio. Helsinki: Opetusministeriön julkaisuja. Viitattu 26.11.2009.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/osallistuva_oppilas_-_yhteisoellinen_koulu_-_hanke/Osallistuva_Oppilas_liitteet/OPM_koulun_kehittamisen_kansio_2606.pdf

Opetusministeriö 2006. Tiivistelmä: Kansainvälisyyskasvatus 2010 - Ehdotus kansalliseksi kansainvälisyyskasvatuksen toimenpideohjelmaksi. Viitattu 30.7.2009.
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2006/kansainvalisyyskasvatus_2010_ehdotus_kansalliseksi_k

Opintoluotsi 2009. Lukiot Suomessa. Viitattu 24.7.2009.
<http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/Oppilaitokset/Hakutulokset.aspx?s=3a1cba32-c919-488b-8a15-cd8a9b8cda05&l=fi>

Taksvärkki ry 2009a. Tiedote: Suoraa toimintaa vuodesta 1967. Viitattu 17.7.2009. <http://www.taksvarkki.fi/kategoria.php?cat=4&lang=fi>

Taksvärkki ry 2009b. Tiedote: Taksvärkki-kampanja 09-10. Viitattu 22.7.2009.
<http://www.taksvarkki.fi/kategoria.php?cat=215&lang=fi>

Taksvärkki ry 2009c. Tiedote: Taksvärkki-keräys. Viitattu 22.7.2009.
<http://www.taksvarkki.fi/kategoria.php?cat=8&lang=fi>

Ulkoasiainministeriö 2008. Artikkel: Muuttuva kehitysyhteistyö. Viitattu 30.7.2009.

<http://global.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=40832&contentLan=1>

LIITE 1. HAASTATTELURUNKO RYHMÄHAASTATTELUUN

Ryhmähaastattelu lukion oppilaskunnan hallituksen edustajille

Haastattelurunko

Teemahaastattelun teemat

1. Vastuu globaaleista asioista - kansainvälisyyskasvatus
2. Päätöksenteko lukioissa – valintaprosessin kulku
3. Taksvärkki-kampanjan kehittäminen

Teemahaastattelun kysymykset

Teemahaastattelun kysymykset ovat suuntaa antavia. Haastattelutilanteessa osa kysymyksistä saattaa jäädä pois tai muuttua hieman tilanteen mukaan.

1. *Vastuu globaaleista asioista - kansainvälisyyskasvatus*

- Mitä asioita te lukiolaisina haluatte oppia kansainvälisyydestä, monikulttuurisuudesta ja kehitysyhteistyöstä? Mistä asioista haluatte lisää tietoa? Miten?
- Millaiseen kansainvälisyysopetukseen lukiolaiset haluavat osallistua? Millä tavalla kansainvälisyysopetusta tulisi mielestänne toteuttaa?
- Taksvärkki ry:n idea kansainvälisyyskasvatuksessa on, että suomalaiset nuoret tutustuvat samanikäisten nuorten arkeen ja tulevaisuuden suunnitelmiin kehitysmaissa. Suomalaisilla nuorilla on mahdollisuus tukea kehitysmaiden nuorten elämää Taksvärkki-keräyksestä saatavin tuloin. Miten tätä on hyödynnetty lukiossanne? Miten oppilaskunta voisi hyödyntää ja edesauttaa Taksvärkki ry:n kansainvälisyyskasvatuksen toteutumista lukiossa?

- Miten te oppilaskuntana haluatte ottaa vastuuta globaaleista asioista, erityisesti kehitysyhteistyökysymyksistä?
- Millä tavalla haluatte oppilaskuntana olla aktiivisia toimijoita kansainvälisyyskasvatuksen ja kehitysyhteistyön tukijoina?

2. Päätöksenteko lukioissa – valintaprosessin kulku

- Miten lukiossanne päätetään toteutetaanko taksvärkki-teemapäivä? Miten tämä valintaprosessi tapahtuu? Ketkä siihen vaikuttavat?
- Jos lukiossanne päätetään, että taksvärkki-teemapäivä toteutetaan, niin miten päätetään, kenen hyväksi teemapäivä tehdään? Mitkä arvot valintaan vaikuttavat?

3. Taksvärkki-kampanjan kehittäminen

- Millä tavalla Taksvärkki-kampanja toteutetaan lukiossanne? Millaisia osallistumisen malleja teillä on? (esim. kv-kouluttajia, aamunavaukset, työpaikkojen etsintä, kannustaminen kodin ulkopuolisiin työpaikkoihin, nuoren ja opettajan oppaan läpikäynti oppitunnilla, muut rahankeräystavat - tempaukset)
- Millä muulla tavoin Taksvärkki kampanjan kansainvälisyyskasvatusta voitaisiin koulunarjessa toteuttaa? Mitä toiveita teillä on kansainvälisyyskasvatuksen suhteen?
- Mikä on oppilaskunnan rooli Taksvärkki-kampanjassa? Mitä se voisi olla?
- Mitkä asiat mahdollisesti lisääisivät Taksvärkki-kampanjaan osallistumista? Mitkä asiat motivoivat osallistumaan kampanjaan?
- Miten haluaisitte toteuttaa Taksvärkki-kampanjan tulevina vuosina?
- Mitä Taksvärkki-kampanja voisi parhaimmillaan olla? / Mitä se on parhaimmillaan ollut?
- Lopuksi: Millaisen viestin haluatte lähettää Taksvärkki ry:lle?

LIITE 2. HAASTATTELURUNKO OPETTAJIEN HAASTATTELUUN

Lukion oppilaskunnan ohjaavan opettaja haastattelu

Haastattelurunko

Teemahaastattelun teemat

1. Päätöksenteko lukiossa – valintaprosessin kulku
2. Vastuu globaaleista asioista ja kansainvälisyyskasvatus
3. Taksvärkki-kampanjan kehittäminen

Teemahaastattelun kysymykset

1. Päätöksenteko lukioissa – valintaprosessin kulku

- Miten lukiossanne päätetään toteutetaanko taksvärkki-teemapäivä? Miten tämä valintaprosessi tapahtuu? Ketkä siihen vaikuttavat?
- Jos lukiossanne päätetään, että taksvärkki-teemapäivä toteutetaan, niin miten päätetään, kenen hyväksi teemapäivä tehdään? Mitkä arvot vaikuttavat valintaan?
- Miksi lukionne on osallistunut Taksvärkki-kampanjaan?

2. Vastuu globaaleista asioista ja kansainvälisyyskasvatus

- Miten kansainvälisyyskasvatusta toteutetaan lukiossanne? Miten lukiossanne tuetaan globaaliin vastuuseen kasvamista?
- Miten Taksvärkki-kampanja soveltuu osaksi lukion kansainvälisyyskasvatusta ja opetusta?
- Miten Taksvärkki-kampanjaa voitaisiin hyödyntää paremmin lukion kansainvälisyyskasvatuksessa?

3. Taksvärkki-kampanjan kehittäminen

- Millä tavalla Taksvärkki-kampanja toteutetaan lukiossanne? Millaisia osallistumisen malleja teillä on?
- Mitkä asiat mahdollisesti lisääisivät Taksvärkki-kampanjaan osallistumista? Mitkä asiat motivoivat osallistumaan?
- Miten kampanjaa tulisi kehittää, jotta se olisi lukio-opetukseen (kansainvälisyyskasvatus/ oppituntien pituus/ kurssimuotoisuus/ luokattomuus/ oppilaiden ikä) ja oppilaskunnan toimintaan (aloitteen teko opettajille/ luvan saanti/ perinteikkyyys/ oppilaskunnan muut omat tapahtumat) soveltuvampaa ja mielekkäämpää?
- Lopuksi: Millaisen viestin haluatte lähettää Taksvärkki ry:lle?